

DIRVA

THE FIELD

Nr. 5

Sausio-January 16, 1958
Cleveland, Ohio

Rusų laivynas graso Vakarams

Kas mėnesį pastato po 10 naujų povandeninių laivų

Praeitais metais, kovo mėnesį, į Vakarus pabėgusio jūrų vyr. ltn. Predečevskio pasakojimai patvirtino tai, ką specialistai jau anksčiau buvo nustatę: sovietai yra pakeliui į didžiausią ir geriausią pasaulio laivyną. Jie jau šiandien turi daugiau laivų, negu visos NATO valstybės — nepaisant JAV — drauge. JAV laivynas savo tonažu ir artilerijos veiksmingumu tebėra didesnis, tačiau ar jis vispusiškai pranašesnis už raudonąjį laivyną — neaišku.

Reikia pabrėžti, kad jūros mūsų su patrankų dundėjimu ir didžiųjų kovos laivų junginiais laikai jau yra praėję. Jau paskutiniojo karo metu jūros karas daugiausiai vyko po vandeniu ir iš oro. Povandeniniai laivai ir lėktuvai, plius įvairių rūšių raketai, lems ir būsimą jūrų karo strategiją.

Kaip sovietai šios rūšies jūrų karui yra pasiruošę?

Atrodo, gana gerai.

Spėjamas 600 paruoštų žygiui povandeninių laivų skaičius, atrodo gana tikslus. Ir kiekvienas mėnesį prie to skaičiaus pridama dar po 10 modernių povandeninių.

Kokios rūšies raketinius ginklus jie turi šiuose laivuose, mes nežinome. Tačiau yra tikra, kad žymesnis didesnių povandeninių laivų skaičius yra ginkluotas tolimosiomis raketomis su atominėmis galvomis, kurios galės būti paleistos į amerikinių kontinentą.

Jūrų aviacijos srityje, kaip atrodo, sovietai tėra pasiruošę tik defenzyvai. 4,000 jūrinių lėktuvų neturi nė vieno "plaukiojančio aerodromo" (lėktuvnešio), nuo kurio jie galėtų pakilti puolimui.

Kiti karo laivai,

kuriuos sovietai šiandien turi, yra: 150 naikintuvų, 500 greitlaivių, 1300 minogaudžių bei pagalbinį apsaugos laivų ir apie 30 didžiųjų kreiserių.

Apie kreiserius, kurių dauguma yra naujesnės gamybos, Chruščevas neseniai pasakė, kad jie tetinka "draugiškiems vizitams pas draugus", tačiau visi kiti anksčiau minėti laivai sudaro stiprią defenzyvinę jėgą, kuri pajėgs apsaugoti krantus nuo blokados ir išėjimus į plačiuosius vandenius.

Tikrąjį pavojų

Vakarams sudaro jų povandeninis laivynas. Tam paryškinti tenka prisiminti, kad Vokietija 1939 m. karan išėjo tik su 60 povandeninių laivų, ir iš jų 15 netiko veiksmams Atlante, o keltas buvo tebestatomų. Ir tas skaičius per dvejetą sekančių metų vargu ar nepadidėjo, nes palyginti lėtą naujų laivų nuleidimą į vandenį maždaug atliko dideli nuostoliai vandenynė. Ir su tais keletu laivų — kartais vandenynė jų tebedav tik 3-5 tuo pačiu metu — jie vos nesužlugdė britų tiekimo.

Sovietų povandeninių laivų strategija,

atrodo, bus nukreipta į tą patį tikslą: Vakaru Europos transatlantinį ryšių nukirtimą. Amerikinio žemyno puolimas atominėmis raketomis laikomas jau antruoju uždaviniu.

Vyr. ltn. Predečevskis pasakoją, kad jis, kaip ir daugelis jo draugų, išplaukdavę sovietiniu

prekybiniu laivu ir, pasiekę Vakarų Europos kraštų pakrantes bei uostus, matuodavę vandens gylių bei studijuodavę galimas apsigynimo priemones nuo oro ir jūros puolimų.

Tai nėra nauja. Visuose pasaulio laivynuose toks "šnipinėjimas" jau nuo sena žinomas. Britų burlaiviai, kurie 1938-39 metais plaukiodavo po Baltijos jūrą, turėdavo panašų "salutinį uždavinį", lygiai kaip ir daugelis vokiečių būruotojų "aplink Angliją". Nevenias būsimasis vokiečių povandeninio laivo kapitonas tada išstudijavo britų salų uostus bei upių santakas, į kurias po kelerių metų įsiveržė su minomis ir torpedomis.

Sovietų laivyno vadovybės susidomėjimas užsienio pakrantėmis ir uostais rodo, kad, karui atėjus, jie ruošiasi minuoti svetimus vandenius ir uostuose esančias priešos jėgas pulti povandeniniais laivais, galbūt net mažosiomis povandeninėmis valtimis ir "varližmogiais".

Kaip su atominiais povandeniniais?

Ar turi sovietai atominę energiją varomų povandeninių laivų, mes nežinome. Tačiau tas, kuris gali pastatyti atominę energiją varomą ledlaužį, galėtų turėti ir atominį povandeninį laivą.

Viena, ką jau jie tikrai turi, yra tolygiai greitas povandeninis laivas su Walterio variklio, kuriam taip pat jau nebereikia iškilti paviršium "atsikvėpti". Ši vokiečių konstrukcija sovietams pakliuvo, užėmus Dancigą ir Stetiną — draug su visais planais ir konstruktoriais.

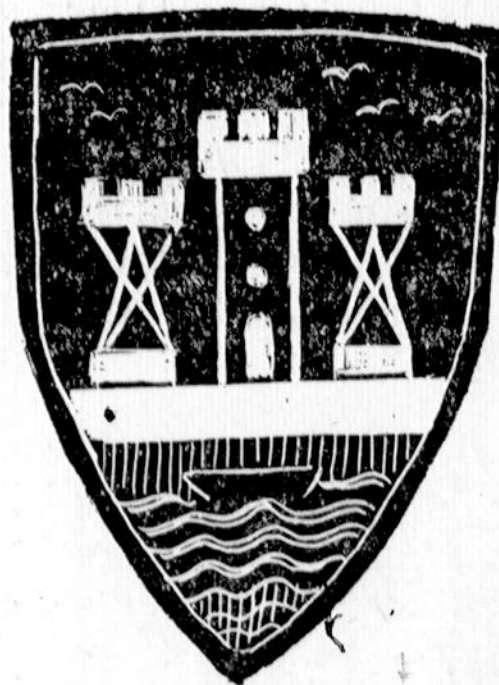
Bombos su atominėmis krūviu

Kyla klausimas, kaip galima apsiginti nuo sovietinių povandeninių laivų pavojaus. Apie amerikinių vandens bombų su atominėmis krūviu jau skaitėme laikraščiuose. Ši bomba turinti būti mirtinai pavojinga kvadratinės mylios plote, kad ir kaip giliai panorusiam povandeniniui laivui. Tai jau daug daugiau, negu Antrojo Pasaulinio karo vandens bombos, kurios turėdavo sprogti kelių metrų atstumu nuo povandeninio laivo, kad būtų veiksmingos.

Naujoji vandens bomba svarbi (Perkelta iš 6-ta pusl.)

Daug JAV karių yra užsieniuose ir nevienas susiduria su svetimų kalbų nemokėjimu. Čia JAV karys Vokietijoje, nemokantis vokiškai, valgius išsirenka iš paveikslų...

Suėjo trisdešimt penkeri metai

nuo atmintino žygio — Klaipėdos uosto ir krašto prijungimo prie Lietuvos. Tas žygis buvo atliktas jungtinėmis Didžiosios ir Mažosios Lietuvos vyrų pastangomis, žygi visokeriopai remiant užsienio lietuviams, ypač gyvenantiems Amerikoje.

Klaipėdos prijungimu prie Lietuvos buvo atitaisyta šimtmečiai daryta klaida — tolimas nuo jūros, nuo to amžino gyvybės ir judrumo šaltinio, kuris tautas išveda į plačiausius laurus ir sudaro daug visokių pirmenybių tvirtintis ūkiniam gyvenime.

Klaipėda Lietuvos Nepriklausomybės laikais nepaprastai gražiai augo ir pirmiausiai uostas. Tik karų ugnys vėl Klaipėdą iš Lietuvos buvo išplėšė ir pastūmė į skurdimo keliu. Dabar, kaip ir visa priešos okupuota mūsų žemė, Klaipėda kenčia tuos pačius skurdinimo vargus. Klaipėda padaryta rusiškiausiu miestu Lietuvoje, ten įrengtos didelės karinės bazės, pajūrio gyvenvietos suvaržyti dar didesniais varžtais. Jūriniam dabartiniam Lietuvos gyvenimui vadovauja tik rusai. Lietuvis paliktas tik pastumdėliu.

KUBOJ NERAMU

Fidel Castro sukilėlių būrys iš kalnų įslinko į cukraus pramonės uostą Manzanillo ir 4 valandas terorizavo 100,000 gyventojų, degindamas cukraus švendrių laukus ir automobilius, užpildindamas traukinius ir žudydamas žmones. Pasiėmę įkaitų, sukilėliai grįžo atgal į kalnus.

Castro sukilėliai panašius užpuodinėjimus vykdo jau 13 mėnesių. Ankstesniame užpuolime prieš Siera Mastro, nužudyta per 20 žmonių, tačiau vyriausybė pasisėkė pagauti keturis Castro sukilėlių vadus.

NEDARBAS DIDĖJA

Visoje Amerikoje, išskyrus Kansas City, iš darbo atleidžiamųjų skaičius didėja. Daugely vietų dirbama mažiau valandų su atitinkamai sumažėjusiu uždarbiu.

Naujai paskelbtame vyriausybės komunikate sakoma, kad gruodžio mėnesį, nepaisant papildomų darbų prieš šventes bedarbių skaičius siekė 3,374,000, arba 186,000 daugiau, negu lapkričio mėnesį. Tai didžiausias gruodžio mėn. bedarbių skaičius nuo 1949 m.

Tai reiškia, jog 5.2% visų Amerikos darbininkų yra be darbo. Pagal vyriausybės klasifikaciją, sritys, bedarbių skaičiumi viršijančios 6%, skaitomos "kritiškoje" ekonominėje būklėje. Šiuo metu New Yorke ir Pittsburghe yra 6% bedarbių, St. Louis rajone — 7.1%, Detroito — 8.8%, Seattle — 10%.

Vyriausybės ir biznio pareigūnai atsargiai spėlioja, kad dabartinė būklė galinti tęstis iki pavasario ir pradėti gerėti vasarą. Viltys remiamos numatoma didesniais užsakymais gynybos reikalams; taip pat — pavasarį vėl pagyvėsiančios statybos, ir darban grįšią sezoniniai darbininkai.

SUKARNO IESKO GINKLŲ

Indonezijos prez. Dr. Sukarno, per Indiją atvykęs Egiptan, tarėsi su Nasseriu dėl sąlygų ginklams gauti, drauge prašydamas "stipriai paremti" Indonezijos pretenzijas į olandų Naująją Gvinėją.

Egiptas gautų iš Čekoslovakijos ginklų jau yra siuntęs į Tunisą, Jemeną, Saudo Arabiją ir net į Jordaną, prieš nušalinant pro-egiptinę Jordano vyriausybę praeitais metais.

Į Egiptą Dr. Sukarno vyks į Jugoslaviją ir Siriją.

Komunistinė Kinija rodo vis didesnio susidomėjimo arabų kraštais; neseniai įsteigė radijo programas arabų kalba, šią savaitę pasiūlė Jemenui benuošimtinę 16.5 mil. dol. paskolą.

RAKETŲ BANDYMAI

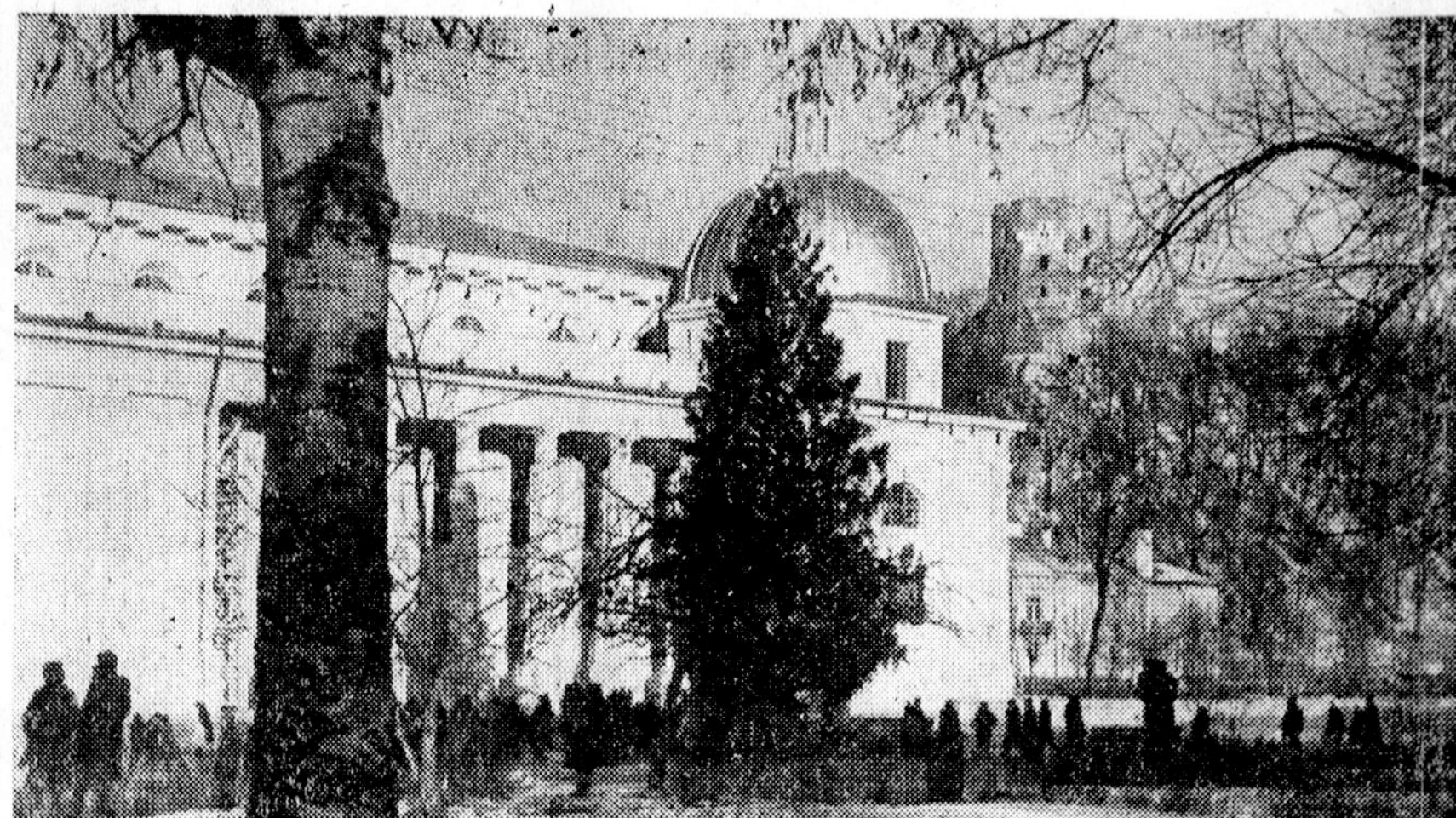
Cape Canaveral, Fla., bandymų poligone armija sėkmingai iššovė 69 pėdų ilgio ir 6 pėdų storio balistinė raketą Redstone.

Si, pagal vokiečio Wernher von Braun projektą pagaminta raketa bus įmontuota ir turės nuo žemės atplėsti Jupiter-C, iš kurio armija numato į orbitą paleisti mažą žemės satelitą.

Aviacija tą pačią dieną sėkmingai išbandė už garsą greitesnę, nuo žemės vairuojamą priešlėktuvinę raketą Bomarc. Šios raketos veikimo radiusas esąs per 250 mylių.

JAV armijos tyrinėjimų programos viršininku, vietoj triukšmingai pasitraukusio ltn. gen. James Gavin, paskirtas ltn. gen. Arthur G. Trudeau, dabartinis armijos korpo vadas Korėjoje. Naujas pareigas jis perims balandžio 1 d.

• 9234 mokslininkų iš 44 kraštų peticija, reikalaujanti sustabdyti atominį ginklų bandymus, įteikta JT gen. sekret. Dag Hammarškoldui. Peticiją yra pasirašę 36 Nobelio premijų laureatai, jų tarpe Dr. A. Schweitzeris ir B. Russellis.

Šių metų išvakarės Vilniuje. Aikštėje prie Katedros buvo pastatyta eglutė, nors Kalėdos pagal okupacinės valdžios įsakymą ir nešvenčiamos.

VISKĄ MARKSISTINIAI KLASTOJA

(žinios iš Lietuvos)

ISLEIDO MARKSISTINIA LIETUVIŲ LITERATūros ISTORIJA

Naujų metų dieną Lietuvos radijo klausytojai buvo painformuoti apie išleistą lietuvių literatūros istorijos pirmąjį tomą. Kažkodėl apie tą leidinį klausytojus informavo ne literatas, o geografijos mokslo kandidatas docentas Tarvydas. Prie jo tik trumpai prisidėjo to leidinio vyriausiasis redaktorius prof. K. Korsakas.

Pirmasis tomas apima lietuvių literatūrą, pradedant pačia pirmąja lietuviška knyga, iki Baranauško "Anykščių šilelio". Tai vadinama "feodalizmo laikotarpio lietuvių literatūra".

Iš minėtų pasakojimų galima spręsti, kad veiklas rengtas rūpestingai, stengtasi apimti visus rašytojus. Pirmojo tomo dydis — 587 puslapiai. Sunkumų būta ne tik su medžiagos rinkimu, bet, ir gal ypač, su autorių bei jų kūrinių vertinimu. Kaip K. Korsakas sako: "...tebuvo paveldėta labai maža susistemintos medžiagos, o ir toji pati dažniausia buvo pateikta iškraipytai buržuazinės nacionalistinės bei klerikalinės ideologijos požiūriu. Tuo tarpu mums buvo iškeltas nepaprastai atsakingas uždavinys, — parengti lietuvių literatūros istoriją marksistinės-lenininės metodologijos pagrindais, duoti naują, tikrai moksliską mūsų raštijos istorinės raidos, jos atskirų reiškinių bei reikšmingesniųjų rašytojų kūrinių nušvietimą".

Be K. Korsako, minimi dar šie autoriai: V. Mykolaitis-Putinas, Lukšienė, Lebedys, Galinis, Doveika, Gineitis, Umbrasas.

Paliekant nuošaliai "tikrai moksliską" nušvietimą, faktų registracijos požiūriu veiklas gali būti vertingas.

JAU PERRAŠYTA IR LIETUVOS ISTORIJA

Nors moksleiviai jau yra įpareigoti šiais mokslo metais papildomai susipažinti su nauju Lietuvos istorijos vadovėliu (oficialiai sakoma, kad tai "Tarybų Lietuvos" arba "Lietuvos TSR" istorija), bet vadovėliai dar tik žadami išleisti. Juos leisiant šiais metais mokslo akademija. Tos istorijos trumpasis kursas bus išleistas dviem dalim. Be to, jau išleisiančios dvi knygos ir plataus L. istorijos kurso (iš viso turi būti trys knygos), kurias jau beveik dešimt metų rašo ir perrašinėja J. Žiugždos va-

NAUJAS VYSKUPAS

Prieš Kalėdas Lietuvoje į vyskupus šventintais kun. Vincas Slatkevičius paskirtas Kaišiadorių vysk. T. Matulionio pakeičininku. Naujasis vyskupas, gimęs 1920. VIII. 20, kurį laiką buvo Kauno kunigų seminarijos profesorius.

Panevėžio ir Vilniaus vyskupijas po vysk. K. Paltaroko mirties perėmė valdyti vysk. J. Steponavičius.

dovaujami istorijos instituto bendradarbiai.

Akademija taip pat pradėdanti leisti tęstinį leidinį, pavadintą "Iš lietuvių kultūros istorijos". Vienas tomas žadamas išleisti šiais metais.

KEISTI KAINŲ PAKĖLIMO MOTYVAI

Nors Lietuva dabar esanti ir "tikrai nepriklausoma", ir "suvereninė", o nuo pereinamųjų metų vasaros taip pat ir "savarankus ūkinis vienetas", tačiau degtinės bonkai ir duonos kepalui kainas Lietuvoje nustato Maskvos prekybos ministerija.

Šiuo atveju kainos pakeltos degtinei, vynui, automobiliams, motociklams, mašinoms. Be to, "suapvalintos" kainos duonos kepalams ir bandelėms. Duonai ir bandelėms kainos, esą, pakeliamos, kad būtų patogiau atskaitinėti apvalėsenomis sumomis. Čia kainos esančios daugumoje atvejų sumažintos, tačiau neskelbiama kuriais būtent atvejais sumažintos ir kiek. Ir nekalbama apie tuos atvejus, kur beapvalinant kainos padidintos.

Degtinės ir vyno kainų pakėlimo motyvas — masių interesai to reikalauja. O automobilių, motociklų ir kitų mašinų kainos keltamos, kad sumažėtų spekuliacija!

Ligi šiol mašinas norinčių pirkti būdavo vis daug daugiau, negu jų pagaminama. Automobilių pirkėjai laukia eilės net ilgiau kaip po metus. Nors pinigų tam tikslui turinčių nėra tiek daug, bet automobilių dar mažiau. Pakėlus kainą bus mažiau galinčių pirkti.

Kaip italistiniuose kraštuose, jei yra prekės didelis pareikalavimas, tai jos daugiau gaminama. "Socialistinė" sistemoje paprasčiau — pakelia kainą, kad nei spekuliantas nepajėgtų nupirkti.

MEDUS — 10 RUBLIŲ SVARAS

Šiaulių "Rūtos" (saldainių) fabrikas supirkinėja medų po 22 rublius kilogramą (= 10 rublių svaras). Prieš 20 metų Lietuvoje medus buvo apie 2.20 litų kilogramas. Šiuo pagrindu lyginant rublį su litu išeina, kad dabartinis rublis vertas 10 lietuviškų centų (Maskva neseniai sutiko turistams dolerių keisti skaitydami rublį po 10 amerikinių centų, nors oficialiai skaito, kad rublis esąs 25 amerikiniai centai).

Šiems metams Lietuvai Maskvos nustatytas biudžetas atrodė labai įspūdingai — 3.8 milijardai (bilijonai) rublių. Bet pavertus jį medum (arba cukrum), išeitų tik 380 milijonų litų. Tokį biudžetą Lietuva jau buvo pasiekusi prieš 20 metų, bet tai buvo tik valstybės biudžetas, į kurį neįėjo nei visa dabar suvalstybintoji pramonė ir prekyba, nei miestų, apskričių ir valstijų savivaldybių biudžetai. Dabar biudžetas visa tai apima, ir vistiek, būdamas geru trečdaliu padidintas nuo pereinamųjų metų, tik

ima susilyginti su prieš 20 metų turėtu grynų Lietuvos valstybės biudžetu.

Jeigu rublius verstumėm litais lygindami kitas maisto ir ypač aprangos reikmenų kainas, tai dabartinio biudžeto įspūdingumas dar labiau susitrauktų.

MARIJAMPOLEJE,

pagal komunistų spaudos informacijas, pastaraisiais metais esą praveistos 57 naujos gatvės. Gi statybos taip vykdomos:

"Statomas 14 butų gyvenamas namas, kino teatras, restoranai. Kauno gatvėje rekonstruojama senoji, šiemet 90 metų jubiliejų šventui, Jono Jablonskio vardo vidurinė mokykla. Jai pristatomas trečias aukštas, įvedamas centralinis šildymas, atliekami kiti kapitalinio remonto darbai. Sekančiais metais bus rekonstruota 4-ji vidurinė mokykla, o taip pat ruošama statyti naują 880 vietų vidurinę mokyklą geležinkelio stoties rajone."

IŠ VISUR

• Walter P. Reuter, jungt. automobilių darbininkų unijos vad. pasirašė, kad per ateinančias derybas unija pareiklausianti automobilių gamintojus dalį pelno išdalinti darbininkams.

• JAV biudžeto projekte pasiūlyta pakelti pašto tarifą iki 5 centų tarp miestiniams laiškas ir iki 4 centų vietiniams.

• Prancūzija, gelbėdamasi iš finansinių sunkumų, ruošiasi sumažinti kariuomenę 154,000 vyrų.

• Europos Taryba pradėjo naują darbo sesiją Strassbourge.

• Britanijos premjeras Macmillan kelionėje per neutraliąją Indiją sutinkamas daug šilčiau, negu prieš porą metų turbanais apsimiturijavę Kremliaus dvyčiai — Chruščevas su Bulgarija.

• JAV valstybės departamentas davė sutikimą sovietų kariatūristams dalyvauti JAV kariatūristų sąjungos suvažiavime, kuris įvyks gegužio mėn. Indianapolis. Minimas miestas yra sovietų turistams draudžiamą lankyti vietų sąrašė.

• Veneculos prez. M. Jimenez pašalino ir įsakė areštuoti prieš 3 dienas paskirtą krašto gynybos ministrą gen. Fernandez, ministrą perimdamas tiesioginės savo žinion.

• Olandijos vyriausybė paskelbė, kad ji "iš principo" sutinka įsileisti raketų bazes, "jei tai reikalinga".

Viename Manhatano viešbuty exprezidentas Trumanas kalbasi su laikraštininkais.

Trumanas: Eisenhoweris buvo didelis karo vadas Europoje, kai buvo kas pasako jam, ką daryti.

Reporteris: Kas pasakė jam, ką daryti?

Trumanas: Vyriausias karo jėgų vadas.

Reporteris: Tamsta buvai tada vyriausiu vadu?

Trumanas: Taip.

DIRVA

Published twice-weekly by American Lithuanian Press & Radio Ass'n. LITVILIS, Inc. (Non-profit), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. Telephone: Henderson 1-6344. Issued in Cleveland every Monday and Thursday. Editor: Balys Gaidžiūnas. Second Class Mail Privileges Authorized at Cleveland, Ohio. Subscription per year in advance: \$8.00. Established in 1915. Single copy — 10 cents.

Du kart savaitinis, leidžiamas VILTIETIS, Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo D-Jos (Inkorp. ne pelnui), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. Telefonas: Henderson 1-6344. Išleista Clevelande pirmadieniais ir ketvirtadieniais. Redaktorius: Balys Gaidžiūnas. Antros klasės siuntis privilegija suteikta Clevelande, Ohio. Prenumerata metams, iš anksto mokant \$8.00. Isteigtas 1915 metais. Atsk. Nr. kaina 10 centų.

Chicago's Neo Lithuanians eilės didėja

Šį šeštadienį įvyksta šventinis pobūvis

Amerikos universitetuose studijuojantys lietuviai jaunimas rodo susidomėjimą Neo Lithuanijos veikla, kurios šūkis "Pro-Patria!" juos gali suburti didžiam tėvynės darbui. Todėl nenustatė, kad praejusį sekmadienį, sausio 12 d. labai gausiame Neo Lithuanijos susirinkime, kuriame dalyvavo per 50 senorių ir filisterių, buvo pakelta apie 20 junių ir seniūnų ir tuo pačiu pradėtas naujas veiklos baras.

Skaicius turėjo būti žymiai didesnis, bet universitetuose vykstantis semestrinis egzaminas, daugis negalėjo atvykti į sueigą. Kiti išstoja iš kitų korporacijų, ir atlikdami formalumus susivėliną. Bet ir šis pradžios skaicius yra gražus ir jauniesiems pradėjus savo veiklą, apie juos bursis ir kiti, kuriems gyvenimo idealas yra mūsų tautos didžiadiavisių vyrų Dr. J. Bananavičiaus, prel. Maironio, K. Tumono-Vaižganto, A. Smetonos, B. Balučio nueitas lietuviškas kelias.

Senesnieji korporacijos nariai pasizadėjo jaunosius remti materialiai organizuojant studijų dienas, vasaros ir žiemos stovyklas, atgaivinant žurnalą "Akademiką" ar prie Dirvos atskirą skyrį. Pradžiai jaunųjų veiklai Tautinių Korporacijų Sambūrio pirmininkas inž. Vaclovas Mažeika Sambūrio vardu įteikė 100 dol. čekį.

Atgaivinant Korporacijos veiklą ir organizuojant jaunus studentus daug darbo, ryžto ir energijos parodė esamoji valdyba: inž. Jonas Jurekūnas, A. Simonaitis ir Vyt. Labanauškas, kuriems susirinkimas pareiškė gilią padėką. Be to, buvo paskirti ir kiti korporacijos pareigūnai: junių tėvūnų švedas, vyr. daininku Plytnikas ir arbitru elegantiarum — V. Kasniūnas.

Į seniūnus buvo pakelti šie juniūrai: Blinstrubaitė Daiva, Balcerytė Danguolė, Jasaitė Giedrė, Juškenė Severina, Jazbutis Mindaugas, Juškus Bernardas, Grikanavičius Petras, Kinderis Raimundas, Kalvaitis Leonas, Mažulis Stasys, Naujokas M., Nemickas Rimgaudas, Mažulienė Dalia, Palionienė Gailutė, Siliūnas B., Siliūnas Donatas, Simonaitis Benediktas, Žemgulytė Eglė, Žemgulytė Živilė. Kiti juniūrai pažadėjo savo pareiksimus sutvarkyti savaitės laikotarpį.

Dr. Jonas Paplėnas iškėlė gražią mintį, jog esamomis sąlygomis reikėtų pakeisti juniūro instituciją ir į juniūrus-res priimti baigiamųjų gimnazijų klasių jaunuolius, kuriems stojant į universitetą būtų sudaromos sąlygos būti pakeltiems į seniūrus. O be to, reikėtų atgaivinti moksleivių Jaunąją Lietuvą, į kurią galėtų įstoti visi jaunuoliai. Šiam didžiam sumanymui pritarė susirinkimas ir tuo reikalu nutarta kreiptis į Vyr. Neo Lithuanijos valdybą.

Be to, J. Paplėnas kreipėsi į kolegas, kad labiau būtų paremtas vedamas Dirvos spaudos vėjus.

Korp. pirmininkas inž. Jonas Jurekūnas plačiau pranešė apie rengiamą Neo Lithuanijos šventinį pobūvį, kuris įvyks šį šeštadienį, sausio 18 d. 6:30 val. v. Jacy's restorano salėje (79-tos ir Kedzie Ave. kampas). Šis šventinis

Kas ir kur?

• Lietuviai inžinieriai statys paminklą a. a. prof. S. Grinkevičiui ir arch. A. Funkui. Amerikos Liet. Inž. ir Arch. S-gos Bostono skyriaus iniciatyva yra sudaryta komisija iš dipl. inžinierių J. Mikalausko, E. Manio ir Vl. Adomavičiaus sutelkti lėšų ir sudaryti paminklo projektą buv. Kauno Universiteto Statybos F-to ilgamečio tiltų katedros vedėjo prof. S. Grinkevičiaus ir žymaus Kauno architekto (profesoriaus žento) A. Funko šeimoms antkapui pastatyti Pinnergo kapinėse prie Hamburgo, Vokietijoje.

Liet. inžinieriai laiko savo pareigą ir garbę atlikti tai, ko dėl sunkios finansinės padėties nestengia padaryti vienintelė tos šeimos gyva išlikusi prof. Grinkevičiaus dukterė ir arch. Funko našlė V. Grinkevičiūtė-Funkienė.

Granito ar marmuro akmens paminklas kainuos apie 500 dol. Komisija kreipiasi į visus liet. inžinierius ir architektus laisvam pasauly, prašydama aukų. Aukas prašoma siųsti šiuo adresu: E. Manys, 16 Crockers La. W. Roxbury, Mass., USA.

• Lietuvių Enciklopedijos mą nuo XIII tomo pabaigė. Kiekviena b-vė "Lithuanian Encyclopedia Press". B-vės pirmininku išrinktas J. Kapočius.

• Lietuvių grafikos paroda Milwaukee, Wis., atidaryta sausio 11 d. Parodą organizavo Lietuvių Dailės Institutas, joje dalyvauja: P. Augius, A. Dargis, V. Kasiulis, V. Petravičius, T. Valius, R. Viesulas ir V. O. Virkau.

• Gražina Parokaitė, Chicago's Lyric Opera baletų šokėja, išvyksta su baletu grupe gastroliams po Ameriką.

pobūvis. Tai ką jau čia. Tik pavėluota keliais mėnesiais. O sam-būrį atsiprašydamas (kuris surengė iš tikrųjų, labai šaunų minėjimą) nuolankiausiai lenkiu žilą galvą. Visa laimė, kad neišmetė iš pareigų. Tai vis dar galia rašyti ir pasirašyti —

Juozas Butvila

• Dail. Viktoro Vizgirdos darbų paroda nuo sausio 13 d. iki sausio 31 d. vyksta Bostone — 3 Joy St., Beacon Hill. Rengia Twentieth Century Association.

• Miami, Fla. lietuviai Vasario 16-ąją minės Am. Lietuvių Piliečių Klubą salėje — 3655 N. W. 34 St. Tikisi į minėjimą pasikviesti daug aukštų svečių.

• Ieškoma Anastazija Laskus, anksčiau gyvenusi New Jersey valstybėje. Pranešti: A. Melinis, 1293 W. 104 St., Cleveland 2, Ohio.

DETROIT

ALT S-GOS SKYRIAUS NARIŲ METINIS SUSIRINKIMAS

Šį šeštadienį, sausio 18 d. 3:30 v. p. p. ponų dr. Jono ir Marijos Simų namuose, 2207 Oakman Blv. (prie Dexter) šaukiamas ALT S-gos Detroito skyriaus narių metinis susirinkimas. Darbotvarkėje — naujos Valdybos rinkimai, Dirvos vėjus ir kiti būsimi reikalai.

Susirinkime dalyvaus ir kالبės iš Chicago atvykstas svečty, ALT S-gos valdybos pirm. inž. E. Bartkus.

POBŪVIS ALT S-GOS VALDYBOS PIRM. INŽ. E. BARTKUI PAGERBTI

Šeštadienį, sausio 18 d. 7 val. vakare, ponų dr. Jono ir Marijos Simų namuose, 2207 Oakman Blv. ruošiamas atvykstajam į Detroitą ALT S-gos Valdybos pirm. inž. E. Bartkui pagerbti pobūvis, kuriame kviečiami dalyvauti visų Detroito tautinių organizacijų nariai.

Dėl kurių nors priežasčių negavusieji pakvietimų, prašomi kreiptis telefonu: WE 3-6312.

ALB RADIJO KLUBAS VELYKUR SAVO VALANDELE

Šiltai sveikiname Detroito Organizacijų Centro, visų didžiųjų lietuvių politinių ir visuomeninių organizacijų, įžymesnių

visuomenės veikėjų ir visos lietuviškos visuomenės Amerikos Lietuvių Radijo Klubas, pirminkaujamas adv. Kęstučio Ambrozės, sausio 12 d., sekmadienį, 9 val. rytą, radijo stotyje WCHB (banga — 1440) atidarė Jono Kriščiūno vadovaujamą savo radijo pusvalandį, kuris ne dėl Klubų kaltės buvo nutrauktas prieš dvejus metus.

Jautrus Detroito lietuviškos visuomenės sveikinimai ir linkėjimai teikia gražių vilčių Klubui ir jo valandėlės atečiai.

Detroito lietuviškajai visuomenei, be to, buvo malonu išgirsti gražią, radijofonišką valandėlės pranešėjo J. Kriščiūno tarseną, kuri itin svarbi palaitant mūsų kalbos kultūrą įsivijoję.

SCENOS MONTAZAS "KENČIANTI TAUTA"

ALB Detroito apylinkė, pirminkaujama veiklaus visuomenininko Leopoldo Heiningo, sausio 11 d. pateikė Detroito lietuviškajai visuomenei L. J. Liutavarienkių paveiktą scenos montažą "Kenčianti Tauta", sutelkus net tris Detroito lietuvių menines grupes: akt. Justo Pusdešrio vaidybos trupę, Galinos Guobienės šokių grupę ir muz. Alberto Mateikos diriguojamą šv. Antano parapijos chorą.

Pastatymui dekoracijas paruošė Al. Barakauskas ir V. Smagarskaitė, apšvietimas — šimeliūno, pranešėja — Danguolė Šeputaitė.

NAUJA BALFO VALDYBA

Sausio 12 d. naujoji Balfio 76 sk. valdyba pasiskirstė pareigoms: K. Jurgutis — pirmininkas, R. Ražauskienė ir P. Marcinkėnas — vicepirmininkai, K. Ražauskas — vicepirmininkas ir rūbų reikalų vedėjas, V. Staškevičius — sekretorius, A. Sukevičius — finansų sekretorius, V. Kriaučiūnas — išdinininkas, P. Paogojus ir A. Grigaitis — izdo globėjai ir A. Sukauskas — kandidatas.

Valdybos adresas: 12325 Griggs, Detroit 4. Telefonai: pirmininko — WE 4-5224, sekretoriaus — TE 4-0223.

SANTARIČIŲ GYVENIME

NUOTAUKŲ FRAGMENTAI

"Nors ir narve kūnas, nors ir pavergtas, bet kas palaus Aro puikybę, ką jo dvasią paversti galės?" — V. Krėvė

"...jie niekados nežinos jau, kad vilkas visados buvo laisvas, tai tik jo kijos jiems šoko, tai tik jo kojos!" — J. Mekas

Praleidome dar vienus metus, o tėvynės. Jų nebeskaiciuojame, nes skaičiai nustojo bet kokios svarbos — jie prapuola lietuvių tautos istorinės raidos simtmečiuos.

Dabartinis lietuvių tautos laisvės kovos laikotarpis yra mums pats sunkiausias — sunkesnio dar nebuvo. Pilka ir nenutojinga aplinka, neturinti jaunimo, siela viliojančių žygių, nėra tolia, kuri ugdytų laisvės kovos didvyrius. Bet didvyrių tautai reikia. Mūsų didvyris — šių monotoniškų laikų didvyris — bus pats didvyriausias, kaip ir pats atpildo nesulaukianti kova yra dažnai svarbiausia.

Simtmečių lietuvių tautos dvasia įpareigoja mus amžinai kovai ir nenuilstančioms pastangoms už atgavimą to, už ką amžiais milijonai dirbo, kovojo, mirė — už teisę būti laisvais, teisę turėti savo namus, savo praeitį ir ateitį. Kovos palikimas reikalauja nesvyruojančio atsidavimo tikslui. Tinginius dėl to mes versim lauk iš jų šiltų patalų, o tuos, kurie kovos išsilaikė — tuos ant gėdos laužo deginsim.

Tikėjimas į lietuvių tautos prisikėlimą yra tikėjimas žmogaus dvasios nepavergiamumu. Tai vienintelis tikėjimas kuris mūsų neapvylė. Jį jamžino traagiškai ryžtinga lietuvių partizanų kova. Jį atgaivino vengrų tautos kraujas. Jį stiprina kiekvieno žmogaus pastangos atgauti tai, ką jam amžiai iškovoję. Tas tikėjimas nuves ir mus į šviesesnę ateitį. Saulė juk netik leidžiasi — "saulė taip pat ir teka".

• Jubiliejinės Akcijos Jaunimo Komitetas sudarytas Chicagoje. Komiteto tikslas yra paruošti išsamų memorandumą Lietuvos laisvės reikalui ir jį teikti Jungtinėms Tautoms bei šlei Amerikos kongresmanų ryšium su 40 metų sukaktimi nuo Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo. Komitetą sudaro visų lietuviškųjų jaunimo organizacijų atstovai. Lietuvių Studentų Santarą atstovauja Valdas Adamkavičius. Jis memorandumo reikalais šio mėnesio pradžioje lankėsi New Yorke ir turėjo pasitarimus su mūsų visų veiksmų atstovais: gen. konsulu J. Budriu, V. Sidzikausku, V. Raseniū, dr. A. Trimaku, M. Kižyte. Šiai jaunimo akcijai iš jų bei iš Amerikos Lietuvių Tarybos Vykdomojo Komiteto gautas pilnas pritarimas ir pažadėta aktyvi parama.

• Su gruodžio mėnesio biuletenio "New Yorko Santara" numeriu New Yorko santaričiai užbaigė pirmuosius spausdinimetus. Biuletenisėjo kas mėnesį iki šio laiko jau yra išleista 12 numerių. Savo trumpais straipsneliais, greita informacija, juokingomis karikatūromis biuletenis visuomet sudomino ir pritraukė skaitytojus. Linkime newyorkiečiams ir šiemet biuletenį leisti. Viršuje perspausdiname paskutinio numerio vedamąjį.

• Isteigus Santaros - Šviesos Federaciją, "Naujuosius" eges Santaros skyrius "Santaričių veikla" performuotas į naują bendrą Federacijos skyrį "Mūsų žingsniai". Atsakingu redaktoriumi pakviesta J. Eglė Zabaraukaitė. Naujam skyriui ir redaktorei linkime geriausios sėkmės.

• Santaričiai šiemet surengė net keturis Naujųjų Metų sutikimus: Chicagoje, Brocktone (Bostone) ir du New Yorke. Visur bendradarbiauta su kitomis organizacijomis. Kaip teko patirti, visi sutikimai labai gerai pasisekė.

• Chicagoje įvykusiame filisterių susirinkime paskaita apie laisvės problemą skaitė Vytas Kavolis. Santaros Filisterių Centro Valdybos pirmininkas Julius Šmulskštys patiekė visą eilę veiklos gairių.

• Kaip praneša "Draugas", Bostono santaričių suruoštoje dail. V. Vizgirdos parodoje atsilankę amerikiečių dailininkai ir kritikai, susidomėję darbais, pakvietę jį suruošti parodą amerikiečiams. Paroda įvyks Twentieth Century Association klube, kuris nuo savo įsisteigimo 1894 m. rūpinasi palaikyti aukštą kultūros lygį Bostone. Paroda tęsis nuo sausio 13 iki 31 dienos (3 Joy St., Boston, Mass.).

• Detroito santaričių surengtas jaunimo kalėdinis vakaras gražiai praėjo. Buvo per 100 svečių.

• Gabrielius Gedvila, Santaros Centro Valdybos vicepirmininkas, Kalėdų atostogų metu vizitavo santaričių rytinių pakraščių skyrius, apsilankydamas Bostone, Waterburyje ir New Yorke.

• Chicago's santaričių susirinkime Ramojus Vaitys patiekė humoristinį reportažą apie vidurinių vakarų Santaros žiemės stovyklą, o Gabrielius Gedvila ir Raimundas Mieželis pasakoję savo išpučius iš rytinių pakraščių žiemės stovyklos. Aptarti buvo ir skyriaus ruošiamo Lietuvių Auditorijoje žiemės vakaro-šokių reikalai. Po susirinkimo santaričiai išbandė savo vaidybinius gabumus bei žinias apie knygas, vaidinimus ir filmus, varždamiesi šaradų sprendime pas Gražiną Sabaliūnaite.

Waterburyj susidaręs a. a. dr. M. Colney-Aukštikalnio antkapui pastatyti komitetas po viešerių metų veiklos jau baigia pasiruošti savo darbą įgyvendinti.

Po daugelį komiteto posėdžių, kuriuose buvo nagrinėjami antkapio projektai, derinant su lėai įplaukiančiom aukom, nusistatyta šiais metais gegužės mėn. antkapį pastatyti ir pašvesti.

Dail. Ed. Krasaukas paruošė želis ypatingai gražius projektus, tik, deja, dėl jų aukštos paraminimo kainos (per \$5,000) eko nuo jų atsisakyti ir priimti kiek kuklesnį, bet vis tik lietuviškais motyvais papuoštą inž. K. Gaizūčio projektą.

Aukų iki šiol surinkta apie \$900, bet tikimasi, kad gavusieji aukų lapus ir jų dar negražiusieji papildys trūkstamą skirtumą.

Ta proga norima pasidžiaugti, kad daugumas lapus gražino su gausiom aukom, tačiau... ir dar pas kai kurkūs užsigėję, tad primenama, kad komitetas, baigdamas darbą, maloniai prašo neatsiskaičiusių ilgiau nebedelsti ir pilnus ar tuščius gražinti, kad išvengus nereikalingų įtarinėjimų.

Baigus darbą, numatoma spaudoje paskelbti aukojusių pavardes, taipgi antkapio nuotrauką ir išlaidas.

Aukos siunčiamos šiuo adresu: Mr. C. Bogushas, 25 Deepwood Dr., Waterbury, Conn.

Ačė.

MARGUTIS

yra pats seniausias Amerikos lietuvių žurnalas. Jis išpina kiekvieną mėnesį — yra gausiai iliustruotas, turiningas, vairus ir skaitomas su malonumu.

MARGUCIO metinė prenumerata \$3.00.

Margučio adresas: 6755 So. Western Ave., Chicago, Ill.

the MAY co's 2 BASEMENT stores

DOWNTOWN—PUBLIC SQUARE

ON THE HEIGHTS—CEDAR CENTER

MES IŠPIRKOM VISA
NEW YORK GAMINTOJO
ATSARGĄ GARSIAUS
VYRŲ 19.95 IKI 24.98

SUBURBAN
PALTAI
13.99

SMARKIAI NUPIGINTI

100% Vilnos Quilt Pamušalas

Dabar, tik dalis buvusios kainos! Garsaus gamintojo Suburban Paltai, vilnos Loden-type paltai, Hooded paltai, ir automobilių paltai! Visi tikrai gražūs! Ir visi yra su 100% vilnos įdėtu pamušalu! 36 iki 46 dydžiai šioj grupėj. Pasirinkite iš daug spalvų.

VYRŲ 17.98 iki 19.98 SUR PALTAI

Sezono populiariausi Sur paltai, kelių lygių spalvų populiarios Fibrene medžiagos. Visi su šiltais, idėtais pamušalais. 36 iki 46 dydžiai. Pamatykite šiuos ir daug kitų paltų mūsų abiejose Basement krautuvėse.

The May Co's Basement Men's Clothing Department Downtown and On the Heights

11.99

TEGALĖJO PAIMTI TIK PO VIENĄ GĖLĘ IŠ ATNEŠTŲ GAUSIŲ GĖLIŲ PUOKŠČIŲ...

A. KRAUSAS

Gruodžio mėn. 21 d. ponai Bačiūnai, J. Meiliūno ir A. Krauso lydimi bei malonaus tautiečio P. Dranginio vėžinami, nuvyko Geelongan. Apžiūrėjus Geelongo paplūdimį, buvo nuvykta į Lietuvos namus, kur pasitiko lietuviškų organizacijų valdybų nariai, išsiriškiavę savaitgalio mokiniai. Maža lietuvaite įteikė p. Bačiūnui gėlių. A. Krausas pristatė ponus Bačiūnus. Svečius pasveikino Geelongo apylinkės pirm. P. Šileris. Savaitgalio mokyklos mokiniai pašoko trejetą tautinių šokių. Po jų p. J. J. Bačiūnas kalbėjo apie Amerikos lietuvių visuomeninę ir kultūrinę veiklą bei atsakinėjo į paklausimus.

Vėliau, lydimi organizacijų atstovų, aplankė gydytojo Skapinsko krautuvę, kuri šiandien jau veikia su penkiais skyriais po vienu stogu. Trumpai ponų Skapinsko pavažiinti ir užsuko choro repeticijon, kur Zenkevičius jr. mankštino choristus, išvykome į kaimą Wallington, apie 11 mylių nuo Geelongo, į Vlado Ivaškevičiaus ūkį. Čia buvo su ruoštas ponams Bačiūnams priėmimas. Į vaišes buvo atvykę Geelongo apylinkės pirm. P. Šileris, LKF Geelongo skyriaus pirm. P. Zenkevičius su ponia, LKF valdybos narys Pr. Saldukas, Geelongo sporto klubo Vytis pirm. agronomas A. Bladzevičius, šiuo metu ūkvedžiaujas austrų ūkyje. Visi pasidžiaugė Ivaškevičių ūkiu, puikiais namais ir šeiminku vaishingumu. Ponas Ivaškevičius be ūkininkavimo dar dirba Harvesterio įmonės rastiņėje.

Gruodžio mėn. 22 d. p. J. Bačiūnas šv. Jono parapijos didžiojo salėje Melbourne bendruomenel padarė platų pranešimą apie Amerikos lietuvių kultūrinę bei visuomeninę veiklą ir atsakinėjo

į paklausimus. Pranešimo išlausyti susirinko gražus būrys tautiečių. Vakare svečiavosi p. Kuncaičių šeimoje.

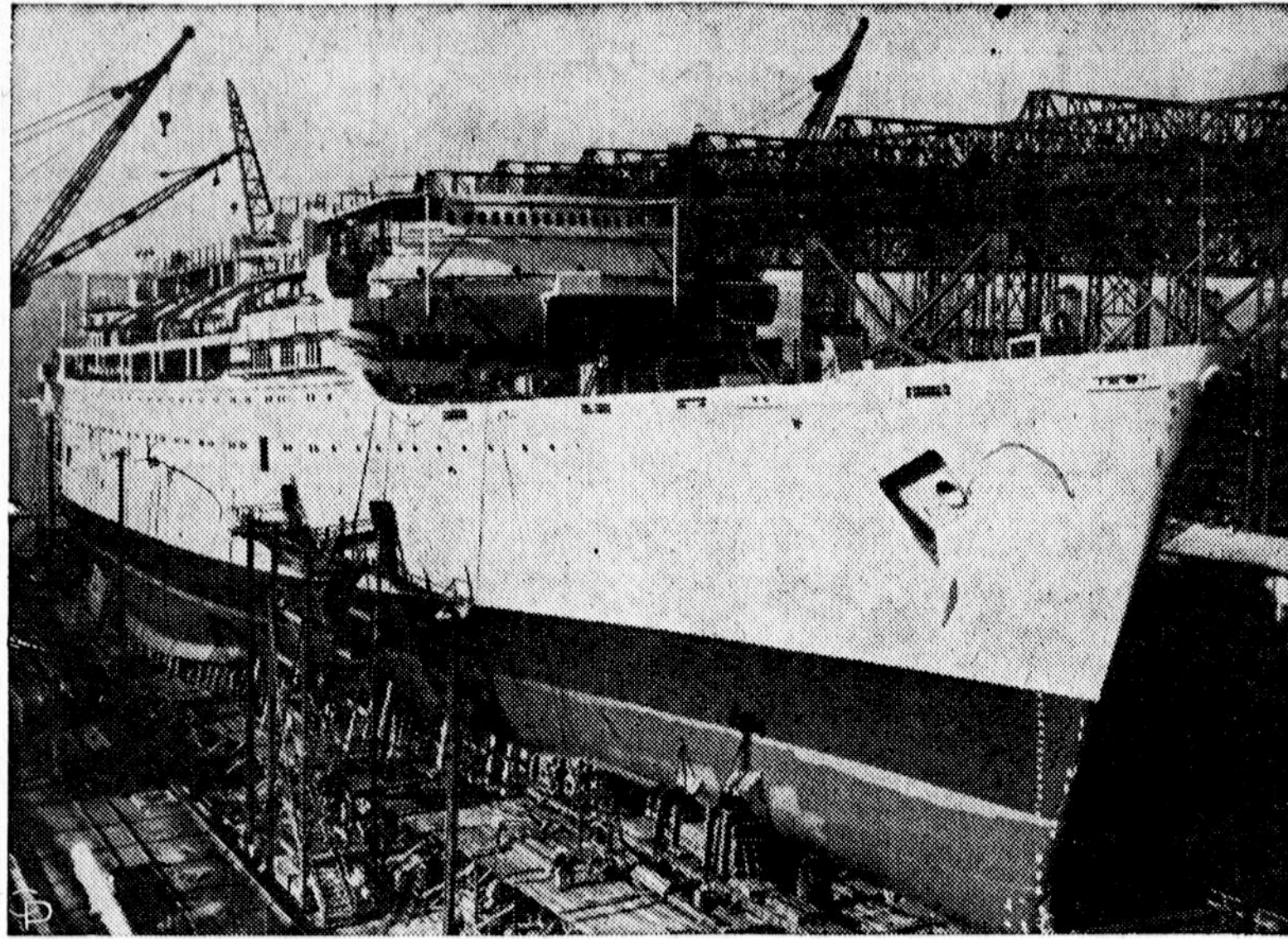
Gruodžio mėn. 23 d. privačiai lankėsi lietuvių šeimose. Kūčias J. Bačiūnai atšventė Zofijos ir Jono Meiliūnų šeimoje, o pirmąją Kalėdų dieną Anelės ir Antano Krausų šeimoje. Visur garbingieji svečiai buvo nuoširdžiai priimti, įdomiai ir atsidėjimu išlausyti, supažindinti su dideliu būriu tautiečių. Pobūviuose skambėjo dainos, pakili nuotaka lydėjo svečius, visus stebino J. Bačiūnų paprastumas bei nuoširdumas.

Labai teigiamai paveikė ir saulėtu pavyzdžiu sušvito J. Bačiūno nevertojimas alkoholinių gėrimų. Žavėjomės ir J. Bačiūno gyvumu ir jaunumu, o ypač jo gražia tarsena ir lietuviškumu. Svetur išaugęs ir visą ikišiolinį gyvenimą (apie 60 metų) nelietuviškoje aplinkoje praleidęs, jis spinduliuoja tikrą lietuviškumą, iš jo širdies ir sielos dvelkia lietuviška dvasia, lyg šviesusis Vaisgantas, visur ir visada ieškąs deimantiukų savo tautiečių tarpė.

Atsisveikindamas su Melbourne jie linkėjo mums dirbti savo tautos laisvės atgauti, viningai laikytis lietuvių bendruomenę, kurion tik tvirtai susijungę galėsime išlikti gyvi savo tautai.

Gruodžio 26 d. didelis būrys tautiečių susirinko juos išlydėti Essendono aerodroman. Ponia Bačiūnienė tegalėjo paimti tik po vieną gėlę iš kiekvienos, jai atneštos puokštės. Per tokį trumpą laiką bičiulių skaičius taip išaugo!

Ponai Bačiūnai išskrido palikę mums naujų minčių, priartinę amerikiečius brolius, atgaivinę viltį mūsų valstybės prisikėlimą.

Keleiviams po Karibų jūras baigiamas statyti šis ištaigingas Santa Paula laivas. Keleiviai juo pradės naudotis jau šių metų rudenį.

"LYG PAŽISTAMAS TAS VEIDAS"...

(Užrašai, beskaitant dr. P. Ancevičiaus paskaitą apie pabėgusį nuo Stalino Smetoną ir skubantį pas Staliną Voldemarą)

IV. Sausio 3-4

Kai grafas Almaviva ("Sevilijos Kipėjo" operoj) ateina pas daktarą Bartolą persirengęs muzikos mokytoju ir lieja nesibaigiančius sveikinimus bei viso gero linkėjimus, daktarui kyla įtarimas: "Lyg pažistas tas veidas", — taria daktaras Bartolas, vis dar neatspėdamas, kur ir kada jis tą veidą bus matęs.

Skaitau dr. Ancevičiaus pasakojimus, — ir galvoju: kur gi esu tą jau kažkada skaitęs! Apie tą plutokratišką ir žydų vairuojamą Lietuvą.

Aha, jau atsimenu. Nagi "BALA"! Tais pačiais laikais, kai šis paskaitininkas iš Berlyno lankėsi Lietuvoj ir neblogiau už jo informatorius Schmidtą bei Maurachą švytėjo "Naujosios Europos" perspektyvomis, buvo atvykęs į Kauną ir toks buvęs mūsų užsienių reikalų minist-

rijos valdininkėlis Antanas Mikalauskas, alias "von Michalowski" (ar net markizas de Sedai!). Anas buvo atsivežęs "romaną", pavadintą "Bala", kuriame Lietuvos gyvenimas buvo pavaizduotas visiškai taip, kaip dabar dr. Ancevičius pasakoja, cituodamas nacių pareigūnus, — tik, žinoma, daug plačiau ir "vaizdžiau".

Mikalauskas buvo užsimojęs išleisti tą savo "Balą" Lietuvoje. Bet net generalkomisariate atsirado viena kita protingesnė vokiška galva ir nepatarė tokių šmeižalų spausdinti. Tada tą "Balą" išleido vokiškai kažkokia Goebbelso ministerijai tarnavusi leidyklėlė Vokietijoje. Pavadinimas tačiau pasiliko "Bala", o autorius irgi pasirašė lietuviškai, Mikonis...

Tas autorius sugebėjo atsirasti Amerikoje anksčiau už visus kitus nuo bolševikų pasitraukus-

sius (1946), bet įsitaisė kažkur Kalifornijoje ir savo "Balos" išmintingai negarsina. Sarmata vyrui...

Bet mūsų paskaitininkas turi geresnę akis. Jis objektyvus: nuo savęs jis beveik nieko nesako. Tik gardžiuojasi nuomone apie Lietuvą, kur, kuriems lietuvių tauta turėjo būti tik mėsas germaniškiesiems antžmogiams auginti...

Kada gi tas paskaitininkas ima kalbėti, ką žadėjo? Žadėjo gi papasakoti, ką matė ir užfiksavo, ko kiti ligi šiol dar nežino... Išskyrus prezidento žingsniavimą girgždančiais vasarnamio laiptais, ligi šiol jis dar nieko iš savo patirčių nepapasakojo: vis tik ką koks vokiškis kalbėjo...

Bet štai ir iš kitų šaltinių šis tas. "XX Amžiaus" antraštė "Antanas Smetona — mūsų lietuvių tautai", o "Lietuvių žinių" — "Pabėgęs nuo atsakomybės tautos išdavikas". Objektiviai paskaitininkui neaišku, ar tos antraštės ir straipsniai būvę bolševikų primesti, ar juose

pačių lietuvių jausmai būvę reiškiami. O kam gi spėlioti? Ar ne verčiau pasiklausti prof. Kolu-pailą ir J. Kardelį, kurie yra čia ir kurie tomis dienomis buvo minėtų lakraščių redaktoriai? Jie gal galėtų daug tiksliau už dr. Ancevičių pasakyti, kaip ten buvo.

Sargybinio Petro Mažeikos piktų žodžių irgi nebuvau girdėjęs. Tik klausimas, kaip gi paskaitininkas užrašė tą be liudininkų įvyksį (?) pasikolijimą? Paskaitininkas samprotuoja, kad tas išsikolijimas bus buvęs "tautos balsas". Na, gal taip, gal ne, bet tai tik samprotavimai, — kurgi tas "objektyvus įvykių fiksavimas"? Šitokių samprotavimų tai mes visi mokėtumėm papasakoti, o ir "Naujienos" niekad nebuvo šykščios jų prirašyti. Lygiai kaip ir kybartiško Prapuolenio pasakotį (ir per paskaitininko primę perleistų) nuomonių, pagal priežodį "gudrus lenkas po bėdos".

Beje, nuo kada kybartiškas Prapuolenis gavo "tautininkams taip artimo žmogaus" atestaciją? Ar tik ne šis bus paskaitininko iškeltas dar "niekam nežinomas faktas"?

Paskaitininkas, kaip dabar paaiškėjo, visiškai neturėjęs progos matyti dalykus, apie kuriuos pasišovė mus apšviesti, mėgina tą savo nežinojimą išpirti atpa-sakojimais kitų asmenų pasisakymų anuo visuotinio stūjau-dinimo metu. Pats negalėdamas apsimto paveiklo nupiešti, bando spragas užkimšti Karaliaučiaus konsulato sekretoriaus Paleikačio aimanavimais. Tas tilžiškis (ne klaidėdiškis, kaip paskaitininkas teigia) lietuvis, romantiškai karštas Lietuvos patriotas, padaręs didį sprendimą įvykių akivaizdoje: prezidento Smetonos paveikslą nukabinęs nuo sienos ir užkėlis už spint-las!... Jo akys, tačiau, Smetona būtų likęs didvyriu, jeigu būtų pasilikęs Lietuvoj ir bolševikai jį būtų sušaudę ar pakore...

Paskaitininkas tą pasisakymą

mums irgi teikia kaip "tautos balsą". Deja, — paskaitininkas to neužfiksavo — šiuo atveju "tautos balsas" ne taip jau žavingai nuaidėjo. Paleikaitis, tas tikrai nuoširdus patriotas, paklydo įvykių logikoj ir, gal norėdamas "pasilikti su tauta", vienintelis iš Lietuvos konsuliari-nės tarnybos užsieniuose perėjo į... sovietinio konsulato tarnybą. O gal tą lėmė aplinkybė, kad jis pabūgo nacių aplinkybė, kad sižadėjęs Reicho pilietybės ir tapęs Lietuvos piliečiu? Gal tuo būdu jis tik bėgo nuo naciškos kilpos, tai yra darė kaip tik tą, už ką kitą smerkė... Deja, regis, jam nepavyko. Yra (nors ir nepatvirtintų) žinių, kad Paleikaitis buvęs vėliau nacių, ne bolševikų nukankintas. Tačiau toks ar kitoks tragiškas žmogaus likimas dar nepadažo jo autoritetu prezidentams teisti.

Paskaitininkas Paleikačio lūpomis išaukština prezidentą Grinių, — ne už ką kita, o tik už "pasilikimą su tauta". Bet gi ir prezidentas Grinius vėliau su daugeliu mūsų (nors ir daug vėliau už dr. Ancevičių) "paliko tautą" ir vos iškėlęs koją Amerikoje (gal ir nepagalvojęs) pareiškė laikrastininkams, esąs pasiryžęs tapti Amerikos piliečiu...

Paskaitininkas jau pereina prie Voldemaro, o apie Smetoną iš jo ligi šiol neišgirdom nei nieko nauja, nei nieko objektyvaus...

IŠTIKUS GAISRO NELAIMEI

Kada jūsų namai arba rakandai tampa sunaikinti arba sugadinti ugnies, krėpkitės į P. J. KERSIS, dėl apkainavimo, ko visada reikalauja apdraudęs kompanijos pirm, negu išmoka už nuostolius.

P. J. KERSIS,
609 Society for Savings Bldg.
Telef.: MAIN 1-1773
Rezidencija: PENINSULA 252

KO VERKI APLEISDAMS ŠALĮ?

(1944 m. liepos-spalio mėn.)

K. APAŠČIA

Trokšdami gyventi žmonėmis, mes išsirošėm pačiam didžiausiam vargui. Ir rizikai, apie kurią net ir liūdniausiomis gyvenimo dienomis nebuvome pagalvoję. Užtat širdis tokia nerami. Nežinia, kas ir kur mus nublošk, bet Tu, Gimtoji Žeme, klausyk: mes visada stovėsime veidu į Tave, mes paklusime kiekvienam Tavo šauksmui ir lauksime Tavo ženklų, skelbiančio mūsų sugrįžimą valandą. Bet jei viskas stosis prieš mus, jei šėtoniškos jėgos užters ir užgriozdins kelius į Tave, — tada mes šventadieniško susikaupimo valandomis ištrauksime tas relikvijas iš mūsų ryšulių, žiūrėsime patys ir rodysimės kas mūsų vaikams. Mes liepsime jiems bučiuoti šventąją tėviškės žemės saują, gintarą iš Palangos, lietuvišką knygą ar Vytį, atspaus-tą mažytį monetą. Mes daug, oi daug pasakosime apie Tave ir, patys susigraudinę, šluostydamiems sudrėkusias savo blakstienas, maldausime juos mylėti Tave, sudegintą, sugriautą ir išniekintą mūsų šalį...

Jau trečias mėnuo, kaip mes išbėgę iš savo miesto ir namų. Mes vis dar bastomės pafrontėje, vildamiesi sulauksią grįžimo valandos, bet iš Rytų vis artėja šėtoniškas griausmas, ugnis ir naikinimas. Mes jau išmokome suprasti ir fronto kalbą: jei girdėti, lyg kas per uolas ritintų ir daužytų didžiulius akmenis — tai nirtulingas artilerijos susišaudymas, ir frontas čia pat. Bet jei girdėti toks duslus, tiesiog požeminis ir piktas vargonų grojimas — vadinasi, frontas gerokai toli. O jei kur horizonte kyla aukštyn plati pilksvų dūmų juosta — dega sodyba ar gabalas miško, bet jei ta dūmų juosta siaura, tiršta ir riebia juoda — žinome, kad jau pleška pašautas lėktuvas ar tankas.

Marijampolėje sprogimai ir dideli gaisrai. Marijampolė krito. Tankų kautynės ties Vilkaviškiu. Keliuose pilna besitraukiančios

kariuomenės, todėl mūsų vežimai turi judėti greta jos. Staiga iš debesų išnyra lėktuvas. Matau, kaip viens po kito jie sminga žemyn, keirtingai kaukdam ir drebindami orą. Matau, kaip ties jų propeleriais blykčioja gelsvos ugnelės — šaudoma iš kulkosvaidžių. Mes šokame į vieškelio griovius ir, spausdami prie krūtinės išgąsdintus savo vaikus, veidu ir visu kūnu glaudžiamės prie nuširusios žolės. Atmintyje bespėjame surasti tik padrikus maldos žodžius iš Tėve mūsų ar Sveika, Marija... Kažkur toliau trinktelė numesta bomba. Antra. Trečia. Iš kyla didžiuliai dūmų ir dulkių debesys. Pakvimpa siera ir degėsiais. Kažkas rėkia. Kažkas šaukia. Patrakusiu šuoliu prabėga pasibaigęs arklys, vilkdamas sutrupinto vežimo likučius. apšlakstytus krauju... Bet niekam dabar nerūpi, kas, kur ir kaip. Lėktuvas vėl kyla į padanges ir skuba atgal.

Pavojus praėjo. Šokame prie savo vežimų, susodiname vaikus ir vėl raginame kiu-nus į priekį. Po keliolikos minučių nē nepastebėsi, kad kas būtų atsitikę: saulutė šviečia kaip švietusi, maži debesikiai ramiai tebeplūduruoja danguje, ant telegrafo vielų vėl supasi kregždūčių porėlės, o vieškelio žvyrus ir toliau toks pat aštrus ir grigždantis...

Tokių sodybų, kurios sutiko mus priglauti, buvo taip reta, jog daugelį naktų turėjome praleisti plynam lauke... Bet kokios tos naktys! Miegas neima. Apylinkėje sproginėja iš lėktuvų metomos bombos, sodybose kaukia šunes, verždamiesi išsiplešti iš savo grandinių. Bėgtų ir jie, jei galėtų. Pakilę matome prožektorius ir raketų šviesas, matome vis naujų ir naujų gaisrų pašvaistes. Aukštai, ties paukščių taku, plerpia vienišas lėktuvas. Vien tik iš garso pažįstame jį — tai Rytų šalies "zakristijonas": jis bemaž kasnakt čia lankosi ir svaido šviečiamąsias

raketas, nuskrieja tolyn, vėl grįžta, suka ratu ir, išjungęs motorą, slapuku pasivertęs, kažko čia šniukština...

Naktys vis šaltesnės ir šaltesnės. Rug-sėjo pabaiga. Rytai, kai skubi prie šaltinio vandens, suledėjusi ir šalnos apnikta žolė čėza ir lūžta po kojomis. Kluonuose ar tiesiog rugių kūgiuose migdyti vaikai kosti, juos kankina nuolatinės slogos ir drebulys. Jautrūs jų kūneliai apšašo, išberti spuogais ir tikromis votimis. Pagaliau prikišo ir niežai. Mūsų, pabėgėlių, šiose apylinkėse yra tūkstančiai, deja, nėra vieno gydytojo. Kur gi jie dingę? Ar jie visi pasilikę? Suprantama, mūsų apmaudui nėra galo.

Gauju dviratį ir, šokęs ant jo, minu į Vištytį. Tai artimiausias miestelis. Man būtinai reikia vaistų nuo niežų. Vaistinėje gauju tik gelfonų miltelių. Sumaišykite, sako jie man, su nesūdytais riebalais. Taukai ar sviestas — lygiai gerai. Skrieju atgal. Kur gi man gaut tokių riebalų? Landau iš sodybos į sodybą — visi ginasi neturį. Galop vienoj sodyboj man pasakoma: taip, turime, galėtume duot stiklinukę, ale norėtume medžiagos paltui arba sukutei... Bet ar aš galiu atiduot už tą stiklinukę paskutinį savo paltą, ar žmonos sukutę?

Mes būtume laimingi, jei surastume kur kampūtį pastogės, jei galėtume šiltu vandeniui išprausti vaikus ir leisti jiems patogiau išsimiegot. Nors kartą po 3 mėnesių basty-mosi. Nors dabar, spalio mėnesį... Išsiro-šiu ieškoti pastogės, nors žinau, kad jau bemaž visos sodybos pilnos pabėgėlių. Pakrū-mėse ir pamiškėse matyti šiaudinės būdos, prie jų iš molio ir akmenų sulipdytos kros-nys ir plačiu ratu išminta žolė, kurią nenoromis skabinėja leisgyvis arklys ar karvė. Taip įsikūrę tie nelaimingieji, kuriems niekur nebepavyko pritaipiti.

Traukiu tiesiai per pievas ir rugienas. Užsuku į kiekvieną kiemą, bet išeinu nieko nepešęs: visur pilna pabėgėlių, o kur dar jų nėra, ten šeiminkai dievagojasi laukia savų giminių iš miesto. Žinia, saviems pirmenybė. Užtat man mieliau patariama užėiti pas

kaimynus Ivanauskus arba Urniečius, o jei ir ten vietos nebūtų, tai gal pas Kazlauskus...

Prisimenu žmonos raginimą susirasti Dargius. Jie šioje apylinkėje turi stambų ūkį, kadaise vežimų dvaro centrą. Jų dukrė Aldona juk gėra mūsų bičiulė dar iš prieškarinio laiko, kai gyveno ir dirbo Kaune, ką tik baigusi meno mokyklą. Dažną sekmadienį ji užbėgdavo pas mus. Ir karštai kalbėdavo apie M. K. Čiurlionį, modernųjį meną ir parodas... Pasiklausinėjęs sužinau, jog Dargių ūkio visai arti esama.

Matau jau mūrines, baltai dažytas jų trobas ir didžiulį, dvarišką kluoną, kuriame dešimtyis vežimų lengvai sutilptų. O ką, jei tik Aldoną rasčiau namuose. Mums ir kluone būtų gerai. Laimė — ji namie. Mergina net parausta: taip staiga ir toksai netikėtai svečias. Atsiprašinėja, kad kaimiškai apsirėngusi, šit ir kambarys dar netvarkytas, ir lova tebėra sujaukta. Ima klausinėti apie mano vaikučių ir žmonos sveikatą, kas kraustėsi iš Kauno, kas dar likęs.

Ji godžiai klausosi mano pasakojimo. Taigi, karas. Samyšis. Tokia suirutė. O, kaip visa tai įdomu. Bet vos tik atsargiai prisimenu, ko atėjęs — jos veidukas iš karto pasikeičia. Ji nebeleidžia man kalbėti:

— Ak, dabar tu pažįstamų, tik pažįstamų! Kluone jau turime kelis vežimus, o čia dar dėdės su dešimčia vaikų laukiame... — Aldona nusigrįžta nuo manęs ir žiūri į langą, tartum tenai, lauko keliukyje, jau iš tiesų riedėtų to dėdės vežimas su dešimčia vaikų. Jaučiu, kad esu visai nepageidaujamas. Atsisveikinu ir išeinu.

— Mano geriausi linkėjimai žmonai! — sako ji duryse.

Nieko nebeatsakau, tik pats sau tariu: ne, pasakysiu žmonai, kad čia nėra tokios Aldonos, nėra nė tokio kaimo. Gal kur kitur, gal tolimesniame valsčiuje...

Fronto gaudimas, ugnis ir dūmai vis arčiau ir arčiau. Naujas puolimas. Jie jau čia pat: mes aiškiai girdime nuolatinį, nebe-trūkstantį kulkosvaidžių tratėjimą. Raiti

žandarai lando į sodybas ir gaudo vyrus apkasų kasti. Nušalia keleliu judame į priekį. Bet dabar mums belikęs vieni vienas kelias — į Vakarus. Mes buvome matę tuos, katrie ir vėl griozdinasi iš Rytų. Matėme juos ir pasibaurėjęme jais ir jų darbais. Pažino-me juos. Gana. Rytams — ne, niekados nebesusitikt su jais!...

Sumenkę arkliai iš lėto traukia įkalnėn mūsų vežimą. Keliuko smėlin klijmista ratai. Sakytumei, pati žemė nori mus apglėbti ir jau daugiau nebepaleisti. Pasiekėme Kaupiškius. Dar keliolika žingsnių — ir jau būsime už Lietuvos sienos. Niekas nieko nesakė, bet visi nukreipiame akis atgal, į tuos Kybartų ir Vištyčio kalnelius, į mūsų tolstančią Lietuvą.

Širdys suplaka karščiau ir smarkiau, kažkoks aštrumas prabėga gyslomis. Darosi neapsakomai graudu. Stengiamės išsilaikyti nepravirę, nors ne visiems užtenka jėgų... Veržte veržiesi šaukti: Tėvyne mieloji! Tu, kuri savo žemės sultimis mus maitinai, kuri lepinai mus pievų ir pušynėlių kvėpsniais, o pučiant atšiauriems vėjams, mus guodei ir ramina, tu kartais betgi į savo vaikus žvelgdavai ir iš padilbų — vienok šandie mes, užmerkę sudrėkusias akis ir tramdydami kiekvieną skaudesnį prisiminimą, sakome Tau: sudiev, Lietuva, mums gera buvo!...

Dabar mes stovime ant kranto. Vos žingsnis belikęs — ir jau būsime svetimoj žemėj. Kas mums tas kraštas? Tai juk tik didžiulė upė, srauni ir nirtulingų verpetų pilna upė, kuri gal ne vieną iš mūsų pasigaus amžinai panarins į savo gelmes. Tačiau mes, nors nesame savižudžiai, štai puolame į ją. Mes troškame ir veržiamės gyventi. Pasiryžtame ir puolame tiesiog į srovės siautėjimą, kad prasimuštume į kitą krantą. Mes tikime ir meldžiame įvyksiant stebuklą: ten, toli Vakaruose, už jūrų marių prašvis mūsų aušra. Iš Vakarų patekės mūsų saulė. Patekės mums ir mūsų Tėvynei.

Dieva, padėk mums!

(Pabaiga)

Vokiečių karinė slaptoji žvalgyba
paskutiniojo karo metu

SOVIETŲ RUSIJOJ

Atpasakoja L. S.

Šnipas pačiam kariuomenės štabe

Rastieji dokumentai buvo nugabenti Berlynan. Pasitarus su admiralu Canaris, nutarta informuoti armijos vadovybę. Siuntėjas iš Berlyno pasirodė esąs karo aviacijos karininkas-leitenantas Schulz-Boysen, kurs dirbo viename kariuomenės vadovybės štabe.

Dar prieš paimant valdžią nacionalsocialistams, Schulze-Boysen draugavo su vienu stenografistu, kurs dėl politinių pažiūrų jau tada policijos buvo įtariamas, bet, nieko negalėta įrodyti. Vėliau jam pasisekė savo sužadėtinės, princas Oldenberg anūkės dėka, susipažinti su Goeringu, kuriam savo gabumais padarė nemažą įspūdį. Buvo paskirtas paskaitininku politinėm temom. Tos pareigos davė progos susipažinti su daugeliu jaunų asmenų, kurie žavėjosi jo maloniu būdu, charakterio savybėmis ir sugebėjimu įmantriai gyventi.

Karo pradžioje jam pavyko du savo patikėtinius — jaunus draugus įsukti į štabo šifravimo skyrių. Čia per šiuos rankas pereinavo daug įvairios medžiagos, kurią jie perduodavo Schulze-Boysen. Šis, atrinkęs svarbiausias žinias, informuodavo rusus.

Kai tie abu jauni vyrai patyrė apie Briuselio įvykius, vienas jų tuojau paskambino Schulze-Boysen. Pastarasis skubiai sušaukino visą kaltinamąją medžiagą ir suorganizavo savo bendradarbio-stenografisto pabėgimą į Stockholmą. Bet jis pats ir toliau slapto laidu palaikė ryšį su šifravimo skyriumi.

Atitinkamas telefono aparatas stovėjo tuščioje, nenaudojamoje raštinėje. Nenujaušdamas, kad šis patalpa netikėtai pavesta vienam karininkui, Schulze-Boysen paskambino. Karininkas atsiliepė. Skambintojas atsispašė sakdamas, kad esąs klaidingai sujungtas, tačiau karininkui kilo įtarimas ir jis apie tai padavė pranešimą.

Abu jauni vyrai pradėti sekti ir jiems susitikus su Schulze-Boysen, visi sumiti.

Aktyvių rusų agentų skaičiui buvo susektas ir suimtas vienas aukštas užsienio reikalų ministerijos valdininkas. Pagaliau įvairiose Vokietijos miestuose surasta nemažas skaičius trumpų bangų siųstuvų.

Išaiškinamas "Mažasis šefas"

Dar Briuselyje Veros duotų informacijų dėka užtikti firmos pėdsakai, kuriai vadovavo "mažasis šefas" ir kuri turėdavo reikalų su vokiečių įstaigomis. Buvo tvirtinama, kad "mažasis šefas" esąs portugalas Vincents Corella Jardu, pirklys importo-eksporto biznyje ir pagal sutartį aprūpinąs Belgijoje Wehrmachtą įvairiomis prekėmis. Todėl jis turėjo teisę naudotis tarptautiniu telefonu, telegrafu ir pašto susisiekimu. Taigi galėjo asmeniškai telefonuoti ir neutralius kraistus. Taip pat jam buvo leista biznio reikalais lankytis Danijoje ir Čekoslovakijoje. Pagaliau paaiškėjo, kad tas "mažasis šefas" yra rusų kapitonas.

Ieškant "Didžiojo šefo"

Lygiagrečiai ieškota ir "didžiojo šefo" pėdsakų. Veros pagalba buvo suimtas vienas specialistas-klastotojas su žmone. Turėta duomenų, kad tas klastotojas pažįsta "didįjį šefą". Greitai pasirodė, jog klastotojas yra kriminalinis nusikaltėlis, kuris interesuojasi tik daugiau iš savo "meno" uždirbti, visai nesirūpinamas kam jis tarnauja.

Karo lauko policija jam pasiūlė geroką sumą pinigų, kad jis apgautų savo darbdavį. Ir jis nė akimirkos nedelsė. Pirmiausia parašė vienam, jau iš ankščiau pažįstamam gumos pirkliui laišką. Jame atsispašė, kad negalėjo sutartu laiku atvykti ir pasiūlė naują susitikimą. Laišką nugabeno klastotojo žmona ir po dviejų dienų gautas atsakymas, kuriame buvo nurodytas pasimatymas viename Briuselio turguje. Tačiau nei į šį, nei į kitus sutartus susitikimus gumos pirklys neatvyko.

Vienas vokiečių karinei slaptajai žvalgybai patikimas belgų policininkas turėjo drauge ir rusų šnipų pasitikėjimą. Vieną dieną kreipėsi į jį minėtas klastotojas su prašymu parūpinti keletą neuždarytų pasų, kas jam tarnybiniai buvo įmanoma. Susitaręs su žvalgyba, policininkas sutiko, tik reikalavo nuotraukų tų asmenų, kuriems tie pasai bus klostojami.

Pirmąją nuotrauką gavo jau po kelių dienų. Žvalgyba ją perfotografavo ir gražino "dirbtuvėn". Nuotrauka rodė nežinomą, šviesiais plaukais vyriškį, 25-30 metų amžiaus. Nors veidas jokiai policijos organizacijai nebuvo pažįstamas, klastotojas tvirtino jį esant naujuoju rusų špionažo šefu Briuselyje. Dėl to belgų policininkas panorą pats asmeniškai įteikti netikrąjį dokumentą. Klastotojas neturėjo nieko prieš ir išdavė susitikimo vietą. Ten tas jaunas vyras buvo suimtas, bet tartant neatsakinėjo į jokius klausimus. Tačiau buvo ir kitų šaltinių, kurie irgi rodė jį esant Briuselio sovietų špionažo vadovu.

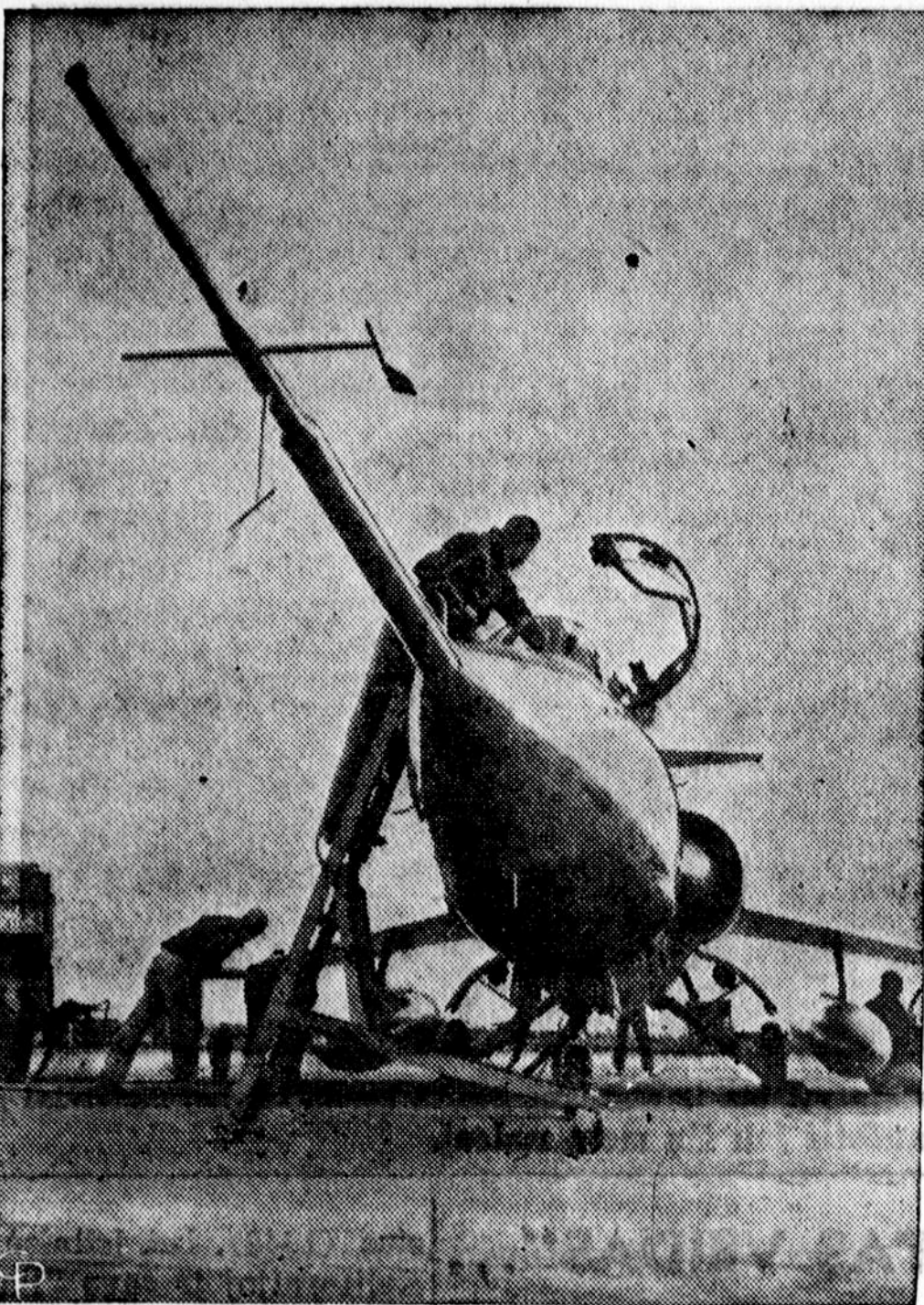
"Didysis šefas" suimamas pas dantų gydytoją

Laukui bėgant susekti nauji "didžiojo šefo" pėdsakai. Klastotojas pranešė, kad Briuselio šnipai yra allarmuoti ir jie pabėgę Paryžium. Slaptoji karinė žvalgyba ėmė sekti visus asmenis, kurie tame mieste palaikė bet kokius ryšius su vokiečių įstaigomis.

Greitai įtarimą sukėlė organizacijos Todt vyriausioji administratyvinė būstinė. Kiekvienas galėjo ir tą pastatą įeiti be jokios kontrolės. Patirta, kad viena Briuselio firma palaiko nuolat ryšius su Todt organizacija. Wehrmachto ryšių karininkas pažinojo šios firmos vedėją. Parodžius nuotrauką asmens, kurs buvo laikomas "didžiojo šefu", jis patvirtino, jog tai iš tiesų esąs firmos šefas. Tai buvo gerokas žingsnis pirmyn, bet paaiškėjo, jog nei ryšių karininkas, nei kiti tarnautojai nežinojo jo gyvenamosios vietos.

Visi ieškojimai liko be vaisių, kol vienas Briuselio firmos tarnautojų nepranešė, kad prieš porą dienų šefas jo prašęs gero dantų gydytojo adresu. Pasiėtiravus pas tą gydytoją žinia patvirtino. Po kelių dienų šefas vėl atvyko gydymuisi ir čia buvo suimtas. Tartant neprisipažino, bet paaiškėjo, kad jis iš tikrųjų esąs žinomas "didžiojo šefo" vardu.

Jis buvo gimęs Lenkijos valdomoj Ukrainoje, puikiai kalbėjo vokiškai, prancūziškai, angliškai ir jau nuo 1925 metų veikė kaip rusų agentas užsienyje. Po kurio laiko pasisekė per jį suimti visą eilę kitų aktyvių šnipų. Tai buvo pasiektas jį oficialiai paleidus, bet nuolat sekant ir stebint dviem žvalgybos valdininkams. Tų valdininkų neapsižiūrėjimo dėka jam pavyko pabėgti.

Bandomajam skridimui paruoštas greitesnis už garsą lėktuvas F-104A Starfighter. Jo šešių pėdų ilgio nosyje yra įrengti įvairūs matavimo aparatai.

Sprausminiai lėktuvai,
vairuojamos raketos ir satelitai

Pokarinė pažanga

J. RAMUNIS, Capt. USAF (MC), Flight Surgeon

Visa pokarinė ginklavimosi sritis užimtose srityse. Be to, ir abu Saengeriai laimėję paspruko į vakarus ir patys galėjo papildyti trūkstamas žinias. Taip pat ir daugumas Peenemuendėje dirbusių mokslininkų paspruko į vakarus su jų viršininku Von Braun priešakyje. Sunku patikėti, kad jie nebūtų galėję atkurti vokiečių atliktų tyrimų duomenis, jei tų tyrimų rezultatai ir planai ir būtų likę sovietų pusėje.

Tad ir gana dažnai girdimi kaltinimai, jog Vakarų sąjungininkai dabartinę sovietų raketinių ir sprausminių ginklų pažangą sukūrė per savo apsilėdimą. — yra veik visai nepatvirtinti.

Net ir neužėmę Peenemuendes, sovietai būtų pakankamai surankioję duomenų rytinėje srityje, būtų pasigavę pakankamą kiekį tose dirbtuvėse dirbusių asmenų, ir būtų galėję per trumpą laiką atkurti veik visą

Nors jie turėjo įsakymą visuomet būti prie jo dviese, bet kartą sutiko jį krautuvėn lydyti vienas. Krautuvėje būta daug žmonių ir "didysis šefas" staiga dinga minioje. Visos pastangos jį vėl sugauti nuėjo niekais.

Surastų radijo siųstuvų ir šifrų dėka (pastaruosius po kurio laiko pasisekė dešifruoti-išaiškinti) karinė slaptoji žvalgyba užmezgė tiesioginius ryšius su Maskva. Čia gauta labai vertingų informacijų.

Tačiau ilgai vesti šį žaidimą negalėta. Kova, norint sunaikinti visoje Europoje "veikiančią "Raudonąją Kapelą", ėjo toliau. Deja, ji nebuvo baigta ir nėra jokios abejonės, kad ši organizacija, iš dalies gal ir su senaisiais agentais, veikia dar ir šiandien.

(Bus daugiau)

KAD JŪSŲ GIMINĖS IR ARTIMIEJI GAUTŲ SIUNTINĮ — DOVANĄ VELYKOMS

JĮ BŪTINAI IŠSIŪSKITE NEATIDĖLIOJANT!
Siuntiniai — dovana šventėms pradžuginkite savo artimuosius!

SIŪSKITE SIUNTINIUS DABAR!
NAUDOKITĖS PATARNAVIMU PATIKIMOS, ATYDŽIOS IR SKUBIOS FIRMOS

GENERAL PARCEL & TRAVEL CO., INC.

135 W. 14th St., New York 11, N. Y. Tel. CHelsea 3-2583

(Licensed by USSR)

PAGAL SUTARTĮ, SUDARYTĄ SU INTURISTU, FIRMA TEISETA SIŪSTI SIUNTINIUS

Į VISAS SSSR RESPUBLIKAS IR LIETUVĄ.

VISOS IŠLAIDOS, ĮSKAITANT MUITĄ, APMOKAMA FIRMOS ĮSTAIGOJE.

SIŪSTI GALIMA TIK NAUJUS DAIKTUS.

Kiekvienas siuntinys išsiunčiamas per 48 val. Pristatymas garantuotas. Siuntinius galima atnešti asmeniškai arba atsiųsti paštu. Atsiuntusieji siuntinius paštu, tuoj gauna atsiųstų daiktų sąrašą ir pranešimą kiek persiuntimas kaštavo. Po kelių dienų siuntėjas gauna Amerikos pašto kvitą, o siuntinį pristatius — asmeniškai adresato pakvitavimą.

KIEKVIENAS SIUNTINYS APDRAUSTAS.

Istaigoje didelis pasirinkimas medžiagų, odų, drabužių, žvėlynės, vaistų ir kitokių geriausių kokybės prekių pačiomis prieinamiausiomis kainomis.

Tame pat siuntinyje negalima siųsti maisto produktų ir pramonės dirbinių. Atidaryta kasdien nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro. Sekmadieniai iki 4 valandos.

Klientų patogumui skiriami atidaryti sekančiuose miestuose:

900 Literary Rd.

Cleveland 13, Ohio.

Tel. TOWer 1-1461

11339 Jos. Campau

Detroit 12, Mich.

Tel. TOWnsend 9-3980

632 W. Girard Ave.

Philadelphia 23, Pa.

Tel. WALnut 5-8878

tai, kas tenai buvo pasiekta. Peenemuendes užėmimas veik nieko naujo nebūtų davęs vakariečiams, nors gal — ir tai labai abejotina, — būtų kiek laikinai apstabdęs sovietų pažangą šioje srityje.

Tačiau ir tai dabar jau nebėra esminis dalykas. Tiek Amerikos, tiek ir Sovietų Sąjungos pokarinė pažanga šiuo metu yra taip toli pralenkusi buvusius vokiečių atsiekimus, kad dabar, praėjus dvylikai metų po karo pabaigos, to meto laimėjimai praktiškai nieko nereiškia jau kaip ir nebūti. Abi pusės žino dabar daug daugiau, negu vokiečiai tuo laiku žinojo.

Idomu pastebėti, kad iš visų Vokietijoje iškarniniais ir karo metais ruošų techninių projektų vien tik daktarų Saengerių ruoštas tarpkontinentinio bombonešio projektas tebėra neįgyvendintas. Gi abu to projekto autoriai yra pas vakariečius! Tiesa, jie pasiliko Vokietijoje ir, kiek man žinoma, atsisakė dirbti bet kuriai kitai valstybei. Tačiau jų simpatijos, neabejotinai, yra vakariečių pusėje.

Amerikoje atominiai ginklai buvo toliau vystomi dar karo metu sukurtosios Atominės Energijos Komisijos, kur mokslininkai buvo stipriai atstovaujami ir kur tolimesnė pažanga, kiek tai liečia pinigų skyrimą, buvo mažiausiai paliesta pokarinio taupymo sumetimais. Bet ir šioje srityje sovietai mažai teatsiliko, šiuo metu jie jau, galima sakyti, pasivijo Jungtines Valstybes.

Dar ir šiandieną vyksta ginčai, kaip ir kodėl tai įvyko. Leis-tis į tuos ginčus nėra prasmės, nes nuomonės per daug jau skiriasi. Be to, protingai ginčytis šioje srityje nei įmanoma, nesileidžiant į plačius, konkrečius duomenimis neparemtus išvėdžiojimus. Gi tie "konkrečiai duomenys" ne tik kad tebėra karinėmis paslaptimis, bet ir iš viso vargu ar yra pilni.

Galima tik tiek pastebėti, kad jokia pažanga labai ilgai nelieka vien tik vienos ar kelių valstybių išimtinėje žinioje. Vokiečiai neabejotinai gerai slėpė savo techninę pažangą raketų ir sprausminių motorų srityje, bet ir tai sąjungininkai pasiekė kai kurių rezultatų dar prieš karo pabaigą. Tiesa, karo pabaigoje vokiečiai šioje srityje vyravo, bet sunku pasakyti, kas būtų čia užtravęs, jei karas būtų ilgiau užsitęsęs.

Sprausminių ir raketinių motorų tolimesnis tobulinimas pokariniais metais čia, Amerikoje, buvo paliktas karinėje kompetencijoje ir turėjo būti finansuojamas iš atskiroms ginklų rūšims skiriamo biudžeto. Kadangi tas biudžetas buvo nepastovus, labai įvairavo ir kūrė kuriais laikotarpiais keitėsi ne tik metais, bet net mėnesiais ar dienomis, tai ir pažanga šioje srityje nebuvo lygi, vyko labai ir labai nelygiai, todėl, besikaikant, liudama pagal prieinamas lėšas.

Tą nelygumą galima geriau su-

RAUDONIEJI VIDURAMŽIAI

TAI YRA

DVIDEŠIMTOJO AMŽIAUS VIDURIO
RAGANŲ MEDŽIONĖS

KRONIKA

PODRAUG

SU

APMASTYMAIS APIE TAI, KAIP ATOMINIAME AMŽIJE KELIAI Į PRAGARĄ TEBEGRINDŽIAMIS SENOVISKA GERŲ NORŲ SKALDA.

Dėl žmonių savų-lietuvininkų apšvietos ir geresnės mūsų laikų sampratos surašė

JONAS GIRDŽIUS - KLAUSUTIS

tremtinys,
kapitalistu nė buvęs,
nė tapęs.

ANT PAMINKLO

SPALIO REVOLIUCIJOS

KETURIASDEŠIMTMEČIO

bei

Ant Perspėjimo,

kad tikėjimas į netikėjamą taipgi yra opiumas liaudžiai, išleistas kapitalistiniame

LONDONE — 1957 m.,

ir vien dėlto, kad Vilniuje nebėra Zavádzkio spaustuvės.

Knyga tuoj bus gaunama Dirvoje.

Dirva yra vienintelis tos knygos platintojas JAV ir Kanadoje.

prasti įsisąmoninus, kad kariniai padaliniai ne tik turėjo žvelgti į ateitį, projektuodami ir vystydami ateityje būsiančius reikalingus ginklus, bet taip pat ir išlaikyti kiekvieną metu pakankamą pačių Jungtinių Valstybių apsaugą nuo priešų puolimų. Jų lėšos kas metai atskirai kongreso skiriamos; šiandieną nežinoma, ką kongresas paskirs ateinančiais metais, tad ir išlaikyti nuolatinę pažangą, lėšoms įvairuojant, nebuvo lengva.

Gal nelabai plačiai yra žinoma, kad, pavyzdžiui, United States Air Force 1946 m. gruodžio mėn. turėjo vos tik dvi (2) pilnai kautynėms paruoštas "Groups" (aviacijos dalinių vietas; vardas vėliau buvo pakeistas į "Wings" ir tai, apytikriai, prilygsta sausumos kariuomenės pulkui). Palyginimui, invazijos į Japoniją pradžioje ("V-J day") aviacija turėjo net 218 kautynėms paruoštų "Groups".

Pasaulinio karo metu karo aviacija (neskaitant U. S. Navy žinioje esančių aviacijos padalinių) turėjo 2,253,000 karių, iš kurių 413,890 vyrų buvo skraidintysis personalas. Šis kiekis tuoj po karo staigiai krito; 1947 metų pavasarį ir vasarą bendras karo aviacijos personalas siekė tik 303,000 vyrų, iš kurių tik 24,079 buvo skraidintysis personalas. Taigi, 1947 metais karo aviacijoje buvo likę tik 1/7 karo metu tarnavusių vyrų skaičiaus, tačiau vos tik 1/17 karo metu buvusio skraidančiojo personalo!

Biudžeto įvairavimą gerai pavaizduoja šie skaičiai — bendra suma lėšų, skirta United States Air Force įvairiais metais: 1950 m. (prieš pat Korėjos karą) 4.7 bil. dol. 1952 m. (Korėjos karo įkarštyje) 22.3 bil. dol. 1955 m. (kai sovietai pradėjo bandyti savo gamybos "ballistic missiles") 11.6 bil. dol. 1957 m. (kai visuomenė atkreipė didesnį dėmesį į sovietų pažangą aviacijoje) 17.7 bil. dol.

Ivairavimą taip pat gerai pavaizduoja ir skirtingas kiekis Air Force bazių bei kitokių didesnių dalinių ("major installations") atitinkamais metais: 1950 m. — 278 vienetai; 1952 m. — 426 vienetai; 1955 metais — 278 vienetai; 1956 m. gruodžio mėn. — 276 vienetai. (Statistinės žinios pa-

imtos iš Air Force žurnalo, 1957 m. rugpjūčio mėn. numerio). Gal kai kuriems skaitytojams bus keista, kodėl čia daugiausia paduodamos vien tik Air Force liečiančios žinios. Pirmiausiai, man tas geriau yra žinoma. Ant- ra, kaip tai ryšku iš vokiečių laimėjimų apžvalgos, tiek visi tie "missiles", tiek ir įvairiausi lėktuvai turi labai daug bendro, ir jie visi "gimė" maždaug tuo pa- giu metu, jų visa pažanga kartu plėtojosi. Pasiękti rezultatai vienoje srityje tuojau pat duoda neabejotinų vaisių ir kitose srityse. Mes turime tiek sprausminių, žmogaus vairuojamų lėktuvų, tiek tuo pačiu principu veikiančių "missiles". Kaip yra žmogaus vairuojamų grynai raketinių lėktuvų, taip yra ir grynai raketinių "missiles". Nauji pasiekimai vairuojamų lėktuvų navigacijoje tuojau pat pritaikomi ir be žmogaus skraidančių "missiles" valdyme. Esminis skirtumas yra tik tai vieną vienas: kai žmogaus valdomame lėktuve pilotas nustato lėktuvo kryptį, išmeta bomba ir panašiai, tai "missiles" visa tai kontroliuojama iš žemės, beveik be pakeitimų nuo ginklo paleidimo iki taikinio. Čia piloto pareigos atlieka "magiškos dėžutės", kurios kartais gali būti tikslinės už gyvą žmogų prieš dabartinių stebėtinų greičių, bet kurios niekaip dar negali perimti visos žmogaus funkcijos, pačios padaryti visus reikiamus sprendimus pagal momento sąlygas, dažnai nuolat besikeičiančias. Be to, komplikuoju "magiškuju dėžučių" svaris labai dažnai viršija žmogaus — lakūno svorį, o svaris šiose raketose ir sprausminiuose ginkluose yra nepaprastai reikšmingas! Taip pat ir "magiškuju / dėžučių" gedimas yra dažnesnis už lakūno klaidas, ir žmogaus pagamintos mašinos vis dar nefunkcionuoja ta- tiksliai, kaip pats žmogus. Šia proga verta prisiminti britų dar taip nesena sprendimą padaryta 1955 ar 1956 metais. Tada anglai pareiškė, kad jų naujasis naikintuvas, English Electric P. 1, bus paskutinis žmogaus valdomas lėktuvas; kad toliau jie begamins vien tik "missiles" vietoj žmogaus valdomų lėktuvų. Kaip dabar, 1957 m. gruodžio mėn., atrodo, jie jau bus pakeitę savo nuomone ir vėl grįžę, bent laikinai, prie žmogaus vairuojamų lėktuvų...

(B. d.)

Skyrių tvarko: Audronė Gelažytė, Algirdas Garlauskas, Ingrida Stasaitė ir Kestutis Gaidžiūnas.

Būrelis jaunuolių, vieni iš jų jau bandę savo plunksną lietuviškuose ir anglisukuose laikraščiuose, kiti dar pasiryžę bandyti, pasiprašę vietos Dirvoje. O Dirvos puslapiui jaunimui visad buvo atviri, tad ir įsileidžiame dar vienus laukiamus svečius.

Mes būsim laimingi, jei jiems pasiseks uždegti jų amžiaus jaunuosius imtis plunksnos ir rašyti savajam skyriui gimtąją kalbą. Rašyti jiems patįms rūpimais klausimais, lietuvišką širdį glausti prie lietuviškos širdies ir visiems drauge niekada neužmiršti savosios tėvynės reikalų.

Dirvos redakcija

KVIEČIAME VISUS Į TAIKĄ

Pirmą kartą mes pasirodome Dirvos puslapiuose su savu skyriumi "Jaunimo Balsas", kuriame norime rašyti tik mums, lietuviams jaunuoliams, rūpimais klausimais. Ir labai svarbu, kad šiame skyriuje atsispindėtų visų lietuvių jaunųjų svarbesni darbai ir įvykiai. Todėl rašykite mums visi, čia gyvenantieji JAV, gyvenantieji kituose kraštuose. Rašykite Dirvos redakcijos adresu: Jaunimo Balsas, 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio.

Skyrių tvarkysime patys, todėl labai svarbu, kad jis turėtų rimtų ir linksmų rašinių, turėtų nuotraukų, būtų gyvas ir jaunuoliškas.

Jaunimo Balsas pasirodys ne kiekvieną savaitę. Pasirodys, kai tik susirinkęs įdomesnės medžiagos. O jei norime, kad jie dažniau rodytųsi, reikia mums visiems sukrusti. Tad ir kviečiame visus į talką. Į talką, savo pačių reikalus svarstant, savo kūrybines jėgas bandant.

Jaunimo Balso redakcija

LIETUVYBĖS KELIU

Girdime sakant, kad mūsų jaunimas nutautėja — suamerikonėja. Aišku, svetima aplinka, svetimi papročiai ir kitas gyvenimo būdas veikia į kiekvieną šio krašto ateivį. Ypač šią įtaką jaučiamės mes, jaunieji, kurie kiekvieną dieną esame priversti praleisti grynai amerikietiškoje aplinkoje. Štai didesnę dieną, dalį praleidžiame šio krašto mo-

kyklose, santykiuodami su mūsų klases draugais amerikiečiais.

Visas mūsų bendrojo lavinimosi žinias gauname tik svetima kalba, auklėjimo principai irgi svetimi. Tad nenuostabu, jei vienas kitas jaunuolis, jaunuolė, pamėgsta šio krašto papročius, muziką, dainas ir pradeda garbinti dienos herojus Preslį ar kitus.

Bet ar daug tokių turime? Neperdaugiau.

Kas gi apsaugo mūsų jaunimą nuo bendrosios šio krašto ligos — suamerikonėjimo?

Pirmiausia, mūsų tėveliai, kurie į šį kraštą atsivežė tai, ko niekas iš jų negalėjo paveržti: nei karo audra, nei tremtis. Tai mūsų kalba, papročius ir tautinę kultūrą. Kartu atkeliavo ir kitos mūsų nepriklausomo gyvenimo auklėjimo priemonės: tai mūsų jaunimo organizacijos.

Lietuviškos organizacijos, kurioms mes skiriame didelę dalį savo laisvalaikio, sudaro kitą pagrindinę mūsų auklėjimo mokyklą, kuri kartu su mūsų tėvais atlaiko tą milžinišką nutautėjimo bangą.

Clevelando jaunimas, kur pradėdame leisti šį skyrį, taip pat puikiai organizuotas. Beveik visi mūsų jaunuoliai priklauso vienai ar kitai lietuviškai organizacijai. Gerai čia veikia ateitininkai, skautai, santariečiai. Didelė dalis mūsų jaunimo lavinasi ir tautiškai stiprėja šių organizacijų globoje. Kur gi išmoksi tiek daug lietuviškų dainų, tautinio meno, liaudies kūrybos ir visa tai kas mums savita ir brangi, jei ne mūsų organizacijose.

Turime ir liuanistinę mokyklą, kuri visus mūsų veiklos, auklėjimo bei gimtojo žodžio mokyimo pagrindas.

Mokyklos ribose veikia ir pagarsėjusi tautinių šokių grupė Grandinė. Ši grupė ne tik mūsų jaunuolių tarpe palaiko lietuvišką dvasią ir puoselėja tą gražų mūsų tautos meną, bet kartu neša lietuvių vardą ir į kitas tautas, reprezentuoja mus, kaip tautą su praeitimi ir sena kultūra. Grandinė šokiai ne vien Clevelande stebimi, bet ir kitose vietovėse. Praėjusiais metais ji pasirodė Detroito, Pittsburgho, Columbus, Windore, Akrono bei

Tautinių šokių šventėje, Chicagoje.

Kiti jaunuoliai lavinasi įvairiuose būreliuose. Štai scenos mėgėjai, dainos ir muzikos mėgėjai, sporto, literatūros.

Jaunimas nutautėjimo ligai dar gana atsparus, daug žadantis. Be abejo, jį darbai bei pastangos neliks be vaisių kojoje dėl laisvės.

Ingrida Stasaitė

MŪSŲ MOKYTOJAI

Mūsų visų "ašarų pakalnė", ar paprasčiau pasakius — mokykla, turi labai daug ir įvairių mokytojų.

Dauguma mokytojų seka savo profesijai reikalingą laikyseną, mažuma pasidaro kartais net mėgiama. Ir giliau pažvelgę į šią naują pasaulio apaštalo sielą, mes randam daug skirtingų tipų.

Pirmiausia yra tie, iš kurių bausmės plaukia, kaip upės vanduo. Jie turi netikėtiną pasisekimą išlaikyti klasėje tvarką, bet jiems duodamų naujų vardų rinkinys siaubu apimtų stipriausią nekalną praevį.

Toliau mes randame "linksmuosius". Jų klasėje nėra bausmių ar namų darbo. Ir vargšai moko kasdien nesusingaudami, kad grupė klasės gale lošia pokerį, o šonuose palei langus, vyksta abejotamų juokų pasidalinimas.

Instruktoriai, naudoja "pilno garo pirmyn" metodą, perdirba mokinius, ir gale metų jaučiasi atlikę savo pareigą, palikdami pusę klasės antriems metams.

Visai neatspėjami mokytojai yra iš tos kelios būdų grupės: kartais jie gyvena bausmėmis, kartais yra linksmiausi žemės gyventojai, besispecializuoją nepraneštais egzaminais. Tokių mokytojų mokiniams, nevisad laikant pastatytas ausis, labai greitai susidaro tokios ašarų pakalnės.

Rimčiau pagalvojus, nesvarbu kokia yra mūsų tikra nuomonė apie mokytojus, reikia suprasti, kad jų darbas yra sunkiausias pasaulyje. Mes, mokiniai, tuo puikiai pasirūpiname.

KG.

DEMESIO!

Kam? — Visam Clevelando jaunimui!

Kas? — Pirmas Jaunimo Vakaras!

Kada? — Sekmadienį, sausio 19 d. 5 val. p. pietų!

Kur? — Lietuvių salėje!

Kviečiame visus atsilankyti į šį būsimą šaunų jaunimo vakarą, rengiamą pirmą kartą Clevelande. Linksmis geriausi Clevelando talentai.

Dabar pats laikas užsiskirti DIRVA!

I. CIUNSBAS LAIKRODININKAS

Taiso ir parduoda laikrodinius, vyranus ir kitas brangenybes, žaizningas ir garsofonas, kas priimanomomis kainomis.

753 E. 118 St.
Cleveland 8, Ohio
Telef.: LI 1-5466

THREE WAY PAINTING CO.

Lietuviška įmonė atlieka įvairius naujų ir senų namų dažymą ir dekoravimo darbus iš lauko ir vidaus.

Lietuviams darome nuolaidą.

J. ir E. Ignatavičiai

677 E. 128th St. Tel. MU 1-8368

©©©©©©©©©©©©©©©©

Clevelande

Lietuvių salės direktorių valdyba

Išrinko K. S. Karpių šių metų vienatinių bendrovės salės garbės nariu.

Salės valdyba rengia sekmadienį, sausio 26, savo metinį salės bendrovės valdybos ir veiklesnių narių pobūvį. Prasidės 2 val. po pietų.

Jaunimo vakaro

generalinė repeticija bus sausio 19 d., 11:30 val. (po pamaldų), lietuvių salėje. Visi programos dalyviai prašomi punktualiai atvykti. Tik šios repeticijos metu kiekvienas dalyvis gaus tikslią vakaro programą.

Programos vedėjas

Kun. Tamošiūnas

Iš Columbijos buvo sustojęs Clevelande ir J. Stempuzio lydimas lankėsi Dirvoje.

Jugoslavų, buv. karo belaisvių, sąjunga rengia draugystės vakarą-balių Cleveland- viešbučio balių salėje šeštadienį, sausio 18 d., 8:30 val. vakaro. Programoje solistų, 4 tautinių šokių grupių ir 2 chorų koncertas, tautodailės paroda, vakarienė ir šokiai. Įėjimas 5 dol. asmeniui.

Kviesdama balių dalyvauti visus ateivius, jugoslavų buv. karo belaisvių sąjunga tikisi, kad šis vakaras labiau suartins visų tautų imigrantus.

Latvian Paterson Painting Co.

vidaus ir lauko darbai labai prieinamom sąlygom.

Kreiptis: EN 1-2123. (8)

Stogų taisymas

Dengiame naujus ir pataisome senus stogus. Greitas pataisymas apdraskytų stogų. Darbas garantuotas.

LATVIAN ROOFING CO.

1263 Churchill Rd. Dieną šaukti EN 1-2123, g. vakarais HI 2-5926 (9)

JUOZO KAMAKIO IR JONO BALEIKOS, ST. CLAIR SHOE STORE.

12915 St. Clair Ave.

Batų ir odos pardavėjų, didelis batų pasirinkimas ir žemos kainės negu kitur.

Siuntimui į Europą duodame nuolaidą.

Batų taisymas paimamos ir pristatomos į namus be mokesčio.

Darbo val.: nuo 9 v. ryto iki v. v.

Telefonas: GL 1-5875, butas 1A 1-7658.

Savings will always be important to the man who wants to look into the future with a feeling of security and personal independence.

MONCRIEF

ŠALDO vasarą — ŠILDO žiemą

Ankstyviai savo kainomis Moncrief pardavėja

Visų metų oro vėdinimas

ŠALDO vasarą — ŠILDO žiemą

Ankstyviai savo kainomis Moncrief pardavėja

THE HEARTY MEDINAR

Išvyko į vakarus

Julė ir Jurgis Salasevičiai savo automobiliu keletai savaitių išvyko į tolimus vakarus. Pirmiausia mano aplankyti pažįstamus Phoenix, Arizonoje. Iš ten vyks į Los Angeles, kur gyvena jų gimnietė Petronė ir Viktoras Gudžunai. Iš Kalifornijos dar nuvyks į Meksiką.

Svečiai pas Dr. Skriuską

Pora savaitių pas Dr. Juozą Skriuską, 33433 Lake Shore Blvd., Wiloughby, vieši jo sesuo Solomėja su vyru mok. Guenther Lenz, iš Bogotą, Kolumbijos. Drauge atvykusios ir jų dvi dukrelės. Jie lėktuvu atskrido į Miami, o iš ten autobusu buvo nuvykę į Chicago pas Skriuskų tėvus.

Iš Clevelando svečiai dar vyks

NAMAI ŠV. JURGIO PARAPIJOS RAJONE

Visi yra į šiaurę nuo Superior, Dviejų šeimų, 10 kamb. 2 garso pečiai. 2 garažai. Kaina \$15,900.

Du namai vienam skylyje. Vienam name du butai po 6 k., kitam du butai po 4 k. Kaina \$21,000.

Du namai vienam skylyje. Vienam name du butai po 5 k., kitam vienas butas iš 5 k. Kaina \$16,000.

Trijų šeimų namas. 6 k. žemai. 4 ir 3 kamb. aukštai. Kaina \$13,000.

E. 61 St., 6 k. vienos šeimos. Kieto medžio grindys. Naujai įrengta. Židynys. Gaso šildymas. Garažas. Patogumai žemai. Vonia aukštai. Galima naudoti dviem ir vienai šeimai. Kaina \$12,000.

E. 74 St. vienos šeimos 7 k. Gaso pečius. Garažas. Kaina \$11,500.

Prie šv. Kazimiero bažnyčios 7 k. vienos šeimos. Gaso šildymas. Labai geram stovy.

E. 135 St. 6 k. vienos šeimos. Gaso šildymas. Labai geram stovyje. Savininkas išvažiuoja ir turi parduoti. Kaina \$14,900.

Prie Neff Rd. 4 1/2 k. vienos šeimos, 4 metų senumo. Turi parduoti dėl išvažiuavimo. Į pietus nuo Lake Shore Blvd. 3 k. vienos šeimos. Visai kaip naujas. Kaina \$19,900.

Cloekar Realty
990 E. 74 St. HE 1-6697 (6)

Turime gerų ir gražių namų, vienos ir dviejų šeimų, Naujosios Parapijos rajone.

Stanley Yacas, jr.
Lietuvis
REALTY
LI 1-9011

PRANESAMA... NATIONWIDE'S naujas

SEIMOS DRAUDIMAS

Vienas gyvybės draudimas pailgina visą jūsų šeimą... nei automatiškai kiekvieną naują prisidėjusį (po 14 metų dienų) NE KIEK NEPADĖJANT už mokamą vieną draudimą!

Skambinkit:

PAULINA MOZURAITIS, Agentas
SK 1-2183

GEORGE'S FLOWER AND GIFT SHOP

7011 SUPERIOR AVE.
TEL. UT 1-8677

Jurgis Sidabras — lietuvis

savininkas

Išvairiausios gėlės. Importuotos

prekės iš užsienio. Arbata. Kava. Pudingas ir kt.

Gėlės vestuvėms, šermenims, banketams.

Skylo pagražinimas. Vidaus dekoracijos — namų, krautuvų, viešbučių.

Nemokamas vainikas šermenims.

į Kanadą pasimatyti su savo draugais, paskiau grįš atgal Pietų Amerikon. Kada nors tikisi persikelti į šiaurės Ameriką.

Dr. Skriuskas su ponu rengiasi vykti į Dallas,

Texas, daktarų suvažiavimui ir ta proga žada lankytis Meksikoje.

Globe Parcel Service

Istaiga iš E. 71 St. bus artimiausiu metu perkelta prie patogaus autobusų susisiekimo — 1313 Addison, kampas E. 71 ir Superior, prieš Cleveland Trust banką.

Bendruomenės metinis susirinkimas

Ivyks sausio mėn. 26 d. 11 val. 20 min. lietuvių svetainės viršutinėje salėje. Susirinkimui numatyta plati darbų tvarka su psyskaitiniais pranešimais, naujos valdybos ir kontrolės komisijos rinkimais.

Clevelando Inžinierių ir Architektų PLIAS susirinkimas įvyksta penktadienį,

sausio mėn. 31 d. 8 val. vakare p. Drasučio rezidencijoje, 1770 Park Court. Į susirinkimą kviečiami atsilankyti ir visi dar są-

jungai nepriklausą inžinieriai ir architektai.

Susirinkime bus rodoma įdomi filmas apie šv. Lauryno Jūros Kelio reikšmę Ohio valstybei bei Clevelandui.

Dėl įvairių informacijų ryšium su susirinkimu ar kitokiais reikalais prašoma skambinti valdybai telefonu HE 2-2940.

ALTo vakaras

praėjusį sekmadienį šv. Jurgio parapijos salėje sutraukė per šimtą svečių. Jaunai solistei Jina Varytei iš Detroito dėl ligos negalėjus atvykti, vakaro koncertingąją gražiai išpildė solistė Juzė Krištolaitytė, akompanuojant Regina Brazaitienei, solistas Vytautas Matutonis, akomp. Rytui Babickui, ir tautinių šokių grupė Grandinė, vadovaujama Liudo Sagio. Palydėta, kad vakare buvo daug jaunimo.

Vakaro jaukumą padidino gėrų šokių muzika ir turtingas bufetas.

KAS

UZSISAKĖ

DIRVA —

TAS NESIGAILĖJO!

I. J. SAMAS JEWELER

Šveicariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai. Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairūs dovanų pasirinkimas.

7007 Superior Ave.

Greta Ezella Theatre

Telef.: EX 1-3969. Bute: WA 1-2354

Mes kepame visokių pyragus, lietuvišką duoną, tortus ir kitus skanumynus. Prašant išvežiojame į namus.

ST. CLAIR BAKERY

Sav. O'Bell-O'Leen

6212 Superior Avenue

Tel. EN 1-6525

Antroji mūsų krautuvė yra

1404 E. 66 Street

Tel. EN 1-4551

Čia Jūs gausite įvairiausių vyną, alų ir geriausius mėsos produktus.

Kreipkitės į mus ir būsit patenkinti

LIETUVIŲ KLUBAS

6835 SUPERIOR AVE.

EX 1-1143

Lietuvių Klubo Direkcija, visus lietuvius ir jų draugus, kviečia nepamiršti 1958 m. lietuvių klubo.

Praleiskite laisvalaikį su savais savuose namuose. Klubas turi įvairių garsiakalbių. Sėdėdami bet kurioje vietoje, galite klausytis muzikos, lietuvių radijo laidojėms. Visą laiką veikia televizijos aparatas. Penktadieniais veikia lietuviškų valgių virtuvė.

Atsilankę neapsiriksime, visi patogumai Jums.

Pilnai padengta apdrauda

HI 2-7626

WM. DEBBS PAINTING CO.

WM. DEBBS

Namų Pagražinimas iš Vidaus ir iš Lauko
1182 Summit Dr. Cleveland 24, Ohio

P. J. KERSIS

609 Society for Savings Bldg.—Cleveland, Ohio

OFISO TELEF.: Main 1-1773. REZIDENCINIA: PENINSULA 2621

Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiestiuose, kreipkitės į mane, gausia pigia kaina. Taipgi gausit patarnavimą įvairiose apdraudos-insurance reikaluose.

Sutarsau paskolas pirmo morkio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamutojai

25 metų simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue

ENdicoit 1-1763

936 East 185 Street

KE 1-7770

Sausio mėn. 19 d.

Lietuvių salė

BENDRAS DARBAS, BENDRAS DZIAUGSMAS CLEVELANDO JAUNIMO VAKARE

PROGRAMA — jauna, graži, įdomi!!!

Atlieka mūsų jaunieji menininkai. Jie šoks, jie dainuos, jie gros ir... vilios. Pabaigai — jaunimo ir senimo linksmybės ir vargai.

ORKESTRAS — švelnus, staigus, sūkuringas!!!

Netikite — ateikite ir įsitikinkite!

IVAIRENYBĖS — paslaptingos, pragaistingos nuo pradžios lig pabaigos.

VAISIŲ STALAS — SALDUS, RŪGŠTUS, TIRŠTAS... PIGUS.

P. S. VAKARAS BUS FOTOGRAFUOJAMAS IR FILMUOJAMAS.

DIRVA

THE FIELD

Redakcijos ir administracijos adresas — DIRVA, 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. — Telefonas: HEnderson 1-6344, Redaktorius Balys GAIDŽIONAS (buto telefonas: GL 1-3976).

Kur mūsų milijonieriai?

Pabūkime jais patys ir nedelsiant pareigą atlikime

J. PAPLENAS

Atsisakyti sunkiai uždirbtos dolerio nėra lengva. Betgi dar sunkiau, regis, turėtų būti atsisakyti geros idėjos.

Ne vieną kartą ir ne vienoje vietoje buvo keliama mintis sustiprinti tautinės minties spaudą. Sudaryti daugiau laikraštinių erdvės ir ją pripildyti sodresnio turinio. Gausiau duoti informacijos, daugiau ideologinės medžiagos pateikti ir sparčiau reaguoti į dienos įvykius.

Visi jautėme, kad tai būtina. Ir kad tai galime padaryti. Pagaliau Vilties Draugijos ir Amerikos Liet. Tautinės Sąjungos valdybos ryžosi tą gražią idėją realizuoti. Apsvarstė kelis variantus ir vieną jų pasirinko: dvigubai sudažinti Dirvos leidimą.

Dvigubai spartesniai Dirvos žingsniui, šalia visų mūsų gero noro, prirėkė dar vieno priedo — papildomo kapitalo. Ir ne taip jau daug: 20,000 dolerių. Įsidėmėtina, kad tie tūkstančiai reikalingi ne leidimo išlaidoms dengti, ne skoloms mokėti, o pastoviam investavimui. Dar konkrečiau — įrengti Vilties spaustuvių, kad ji pajėgtų spausti Dirvą dukart per savaitę dabar, o ateityje, jei tik mes to pasiegsime, — triskart per savaitę. O nuo šio varianto iki dienraščio beliktų jau tik vienas žingsnis.

Kai ši graži idėja gimė, niekas, rodos, ir nesvajėjo, kad ją realizuoti pakaks tik rezoliucijų ir linkėjimų. Visi, kurie tą mintį kėlėme ir kurie jai pritarėme, galvojome realiai — kad ją reikės paremti ir pinigų. Ir ne vienas entuziastingai ir labai konkrečiai deklaravome savo pasirošimą ateiti su parama.

Viltis paskelbė talką ir, nelaukdamas galutinių jos vaisių, idėją pavertė faktu. Dirva jau eina dukart per savaitę.

Dirva padvigubino savo tempą. O mes, — tie, kuriems ji eina, — savo tempą kažkaip sulėtinome. Vieni dar visai nepaslinkome jos pasitikti, o kiti — su pernelyg jau kuklia dovana. Kartais su labai jau neproporcinga ne tik pačiam tikslui, bet ir medžiaginiam rėmėjui pagėjumui. Nebūtų gal tikslu čia detalizuoti reiškinio, kad dažniau atvejais ta dovana, ar geros valios duoklė, ne tik kad neproporcinga vieno ar kito pagėjumui, bet dar blogiau — atvirkščiai proporcinga tam pagėjumui. Lyg ir pagal paradoksinį dėsnį — kas daugiau turi, tas mažiau duoda.

Ne priekaištui tai sakoma, o tik naujam mūsų apsvartymui paskatinti.

Medžiaginis daugumos mūsų standartas per eilę metų šiame krašte gerokai pakilo. Mes jau nebesugebame taip taupyti, kaip gebėjome prieš 7-8 metus. Jei ir daugiau uždirbame, tai išleidžiame dar daugiau. To reikalauja dabartinis mūsų standartas. Bet reikia pabrėžti — medžiaginis. O kaip su kultūriniu?

Teoriškai mūsų dauguma sutinka, kad ir kultūrinis mūsų standartas turėtų kilti, bet praktiškų išvadų nedaro. O j mūsų tautinės kultūros standartą įeina juk ir tautinė spauda. Ar jos nereikia puoselėti ir ugdyti?

Jei turėtume milijonierių, jie gal ir nepasigailėtų geram tikslui tų \$20,000. Bet jų neturime.

Milijonieriais turime būti patys ir patys sumesti tuos "milijonus". Tuos du milijonus centų, kurių laukia medžiaginis mūsų idėjos pagrindas. Vieną milijoną jau beveik turime. Sumeskime ir kitą. Ir ne kam kitam, o sau. Nėra tai auka, tai geros valios duoklė, kurią mums diktuoja mūsų pačių įsitikinimai. Tai prievolė pačiam sau.

Tie, kurie dar tos prievolės neatlikome, turėtume paskubėti. O kurie jau esame į talką įjungę, turėtume dar kartą pasvarstyti, ar esame įsijungę pakankamai svariai. Jei ne — ryžkimės tą svorį pakelti.

O turime ir gerų pavyzdžių. Kai kurie mūsų bičiuliai, talką paskelbus, davė kartą, o vėliau ir dar kartą pakartojo. Kiti (kaip A. Gilvydis iš Detroito) apsisprendė iškart skirti pusę savo mėnesinio uždarbio, tirdami kad šitokios normos yra vertas šis tautinės aspiracijos reikalas. Ir kažin, ar tai nėra logiškas mastas?

TOMAS V. ŽIURAITIS, O. P. — FILOSOFIJOS DOKTORAS

Kai domininkonas Tėv. Tomas Žiuraitis, O. P., prieš du metus kelėsi iš Metuchen, N. J., į Oxford, Michigan, jam buvo suruoštos šaunios išleistuvės. Įvairių lietuvių organizacijų atstovai ir daugybė jo prietelių išreiškė jam padėką ir linkėjimus. Organizacijų atstovai savo kalbose sveikino jį kaip antrąjį šių dienų Vaidgotą: sveikos tolerancijos ir lietuviško, žmogiško visų atjautimo pavyzdį.

Dabar visi tie, kurie Dr. Tomą Žiuraitį, O. P., asmeniškai arba iš jo raštų bei visuomeninės veiklos pažįsta, gali pasidžiaugti gera žinia: Tomą Žiuraitį, O. P., savo 10 metų ilgą studijų kruopštų darbą apvainikavo 1957-XII-9 filosofijos daktaro ratu Salzburgo Akademijoje, Austrijoje. Disertacijos tema, apimanti 232 puslapius, "Asmenybės esmė integralinės kultūros perspektyvoje".

Austrijos spauda plačiai aprašė mūsų tautiečio asmenį, jo anksčiau išleistus raštus, jo visuomeninius bei mokslinius darbus ir pačią disertacijos iškilmingą gynimo eigą. "Salzburger Volkszeitung" (1957, Nr. 287), "Salzburger Nachrichten" (1957, Nr. 289), "Rupertibote" (1957, Nr. 51/52) ir "Katholische Presseagentur" (1957, Nr. 290) pabrėžė, kad per 30 Akademijos gyvavimo metų buvęs pirmas toksai išsamus, originalus ir visuotinio dėmesio vertas filosofinis darbas.

Amerikos konsulas Salzburge Mr. John F. Rieger pasveikino Dr. Tomą Žiuraitį, O. P., kaip naują Amerikos aukštųjų intelektualų narį ir kaip Amerikos lietuvių pilietį, darantį Amerikai garbę. Mūsų manymu, naujasis filosofijos daktaras, nemažiau teikia garbės mums — lietuviams, nes tai yra mūsų tautinės kultūros įnašas.

Austrijos spauda, aprašydama Dr. Žiuraitį, O. P., paminėjo, kad jis yra lietuvis, bet dabar Amerikos pilietis.

Austrijų ir vokiečių garsioji knygų leidykla "Anton Pustet" pasisūlė Dr. Žiuraitį, O. P., disertacinį veikalą išleisti dvejuose leidiniuose: kaip disertaciją — akademikams ir kaip knygą, kiek paprastesnę ir suprantamesnę, plačiai intelektualų visuomenės ir filosofų studijuojantiems.

Leidykla "Ant. Pustet" (Graz, Salzburg-München) tikisi abi laidas dar šiais metais išleisti.

A. N. R.

MIRĖ KUN. K. GUMBARAGIS

Neseniai gautomis žiniomis iš Lietuvos, 1957 m. gruodžio pradžioje Adučiųkyje mirė kun. Karolis Gumbargis. Tai paskutinis prieš Pirmąjį Pasaulinį Karą išleistas laidos kunigas, veikėjas Vilniaus krašte.

Už savo veiklą kun. K. Gumbargis buvo daug kartų lenkų tardomas, kalinamas. Antrosios Rusų okupacijos metu buvo ištremitas į Sibirą. Sugrįžęs, porą

Patar: kaimynui
prenumeruoti
DIRVA!

RUSŲ LAIVYNAS GRASO VAKARAMS

(Atkelta iš 1 psl.)

bi dar ir kitu požiūriu: padidėjus povandeninių laivų greičiui, automatinio vairavimo į taikinį įrengimai padidina bombos taiklumą ir tuo atveju, kai priešas laivas spėja gerokai nutolti.

"Dirbtinės salos"

Kas Vakarų pusėje nuo 1945 m. pasiekta povandeninių laivų sekimo srityje, nežinoma. Viena yra aišku, amerikiečiai savo pakrantę yra nusėję "dirbtinėmis salomis", kurios pirmoje eilėje skirtos orinio pavojaus sekimui, tačiau gali saugoti ir nuo selinancijų prieš povandeninių laivų.

Jūrų lėktuvai, pavojaus laivai, povandeninių laivų priešas per paskutinį karą, prieš modernius atominis ir Walterio povandeninius laivus yra bejėgis, nebet pasiekty išrasti aparatą, kuris lėktuvui parodytų po vandeniu panirusį laivą. Jei amerikiečiai tokia "staigmena" turi, gali ramiai žvelgti į būsimą jūrų karą.

Laivyno bazės

Jūrinę jėgą sudaro du faktoriai: laivai ir bazės. Laivynas be bazių yra beveik bevertis — tai paaiškėjo vokiečiams jau 1914 m. O kad bazės be laivyno beveik bevertės — sužinojo Hitleris 1940 m., kai, Prancūzijoje ir Norvegijoje užėmė, atsivėrė visi keliai į pasaulinius vandenius. Bet be prancūzų atsparos punktų tie keli vokiečių povandeniniai nebūtų galėję to laimėti.

Geografinių požiūriu

sovietai yra blogesnėje padėtyje, negu vokiečiai. Tai matyda-

mi, jie išdalino savo laivyną į keturias dalis: Baltijos jūra, Juodąją ir Baltąją jūras, Rytų Aziją.

Tačiau iš Baltijos ir Juodosios jūros nėra tiesioginio išėjimo į pasaulio vandenius: Baltijos jūrą galima atkirsti ties Danija, Juodąją — ties Bosforu ir Gibraltaru.

Iš Murmanskio ir Vladivostoko į Atlantą arba Pacifiką labai tolimas kelias, be to, ir šiais keliais plaukiant, reikia praspusti pro keletą sąsiaurių (tarp Islandijos ir Farėjų arba Grenlandijos šiaurės Atlante ir tarp Japonijos bei kontinento Tolimuosiuose Rytuose). Tik užėmus Prancūziją ir Ispaniją vienoje, Japoniją kitoje eurazinio kontinento pusėje, sovietų laivynas turėtų laisvą kelią į vandenynus (vienos Skandinavijos užėmimo nepakaktų).

Ar raudonoji armija yra pakankamai pajėgi išpildyti šį raudonojo laivyno reikalavimą, taip pat nežinome. Tačiau Vakarų Europos išlaikymas Amerikai yra be galo svarbus, kad neišleistų raudonuosius povandeninius laivus į pasaulio vandenius.

VISUOTINIS SPORTO KLUBŲ ATSTOVŲ IR SPORTO DARBUOTOJŲ SUVAŽIAVIMAS

įvyks 1958 m. vasario 1 ir 2 d. Rochesteryje, lietuvių parapijos patalpose, 515 Hudson Ave. Pradžia — 10 val. ryto.

Visais suvažiavimu reikalais prašome kreiptis į FASK-tą, adresu: A. Bielskus, 12700 Speedway-Overlook St., East Cleveland 12, Ohio. Telef. LIberty 1-4612.

Prezidentas Eisenhoweris ir jo spaudos sekretorius Jame Hagerty pakeliui į prezidento ūkį Gettysburge.

LIETUVOS KRONIKA

(1918. II. 16 — 1940. VI. 15)

Sudarė A. GERUTIS

Gegužis

3. Lietuvos kariuomenė atėmė iš bolševikų Ukmergę.
8. Paskelbta medicinos ir veterinarijos gydytojų ir felčerių mobilizacija.

9. Į Lietuvą atvyko Amerikos Raudonojo Kryžiaus misija, vadovaujama pulk. Ryan.

11. Kauno Rotušės aikštėje priimta Lietuvos kariuomenės iškilminga priesaika ir suruoštas pirmasis viešas paradas. Vysk. Karevičius palaimino kariuomenę.

12. Laikinojo Vilniaus Lietuvių Komiteto pirmininkas M. Biržiška ir sekretorius I. Jonynas įteikė lenkų įstaigoms protestą prieš lietuvių persekiojimą.

13. Į Lietuvą atvyko Jungtinių Amerikos Valstybių misijos pirmininkas pulk. Warwick Green, atsiųstas Amerikos taikos delegacijos Paryžiuje.

18-24. Vykdo didelį Lietuvos kariuomenės puolimą ir atvaduotas iš bolševikų Panevėžys bei jo apylinkė ir paimtas įžymus karo grobis.

21. Lenkai nužudė Utenos parapijos kleboną kun. Pr. Turauskį (gimė Eržvilke 1876. XII. 2).

23. Apaštališkojo Sosto valstybės sekretorius kard. Gasperi priėmė Lietuvos atstovą grafą Alfr. Tiškevičių, atsiųstą Lietuvos vyriausybės su nepaprasta diplomatine misija, ir bažnytinės misijos patarėją kun. Dr. A. Viskantą, kurie prašė, kad Vatikanas pripažintų Lietuvos valstybės nepriklausomybę, ir įteikė tuo reikalu atitinkamą memorandumą.

22. Pradėjo eiti "Kariškių žodis" (1920. X. 5 pakeistas "Kariu").

26. Priimtas laikinosios vyriausybės įstatymas, pagal kurį mobilizuojami vyrai, išėję 4 klasių mokslą, ir studentai.

27. Kariuomenės vadu paskirtas gen. S. Žukauskas.

27. Lietuvos kariuomenė užėmė Perkalių, Kurklių, Kovarsko, Surdegį, Subačius, Akmenės, Žiliskio, Stumbriško liniją.

28. Į Kauną sugrįžo lietuvių misija, nuvykusi į Varšuvą tartis dėl Lietuvos Lenkijos karo veiksmų sustabdymo. Susitarimo nepasiekta.

31. Vilniuje mirė rašytojas-publicistas Mečislovas Davainis-Silvestravičius (gimė 1849. IV. 20).

31. Amerikos lietuvių delegacija įteikė prezidentui Hardingui petiją su daugiau kaip vienu milijonu parašų, kuria reikalaujama pripažinti Lietuvą de jure.

Birželis

16. Paryžiaus taikos konferencijos pirmininkas Clemenceau pareiškė raštu vokiečių delegacijai, kad Klaipėdos krašto atskyrimas nuo Vokietijos neprieštarauja tautybių principui, nes krašto gyventojų daugumą sudaro lietuviai. Be to, Klaipėdos uostas yra vienintelis Lietuvos išėjimas į jūrą.

18. Speciali prancūzų karo misija Lietuvoje, vadovaujama pulk. Reboul, nustatė (pirmą) demarkacijos liniją tarp Lietuvos ir Lenkijos kariuomenių.

18. Ministrų Kabinetas visų jo narių parašais priėmė atsisaukimus į Lietuvos piliečius 1) dėl draudimo vartoti prieš sumintuosius kūno bauses, 2) dėl kurstymo vienių Lietuvos piliečių prieš kitus ir riaušių kėlimo.

20. Ministrų Kabinetas priėmė įstatymą, pagal kurį Lietuvos kariuomenės savoriai ir mobilizuotieji kariai pagal žemės reformą turi pirmenybę žemei gauti.

28. Pasirašyta Versalės sutartis tarp Santarvės ir Vokietijos. Pagal ją Klaipėdos kraštas atskirtas nuo Vokietijos ir atiteko keturių didžiųjų santarvės valstybių administracijai.

10. Lietuvos kariuomenė nustumė bolševikus iki Daugailių, Antalieptės, Suveikių, Aknystos ir perėjo Lietuvos Latvijos sieną.

14-15. Lietuvos karo lėktuvai puolė bolševikų kariuomenę Zarasų-Sukštų apylinkėje.

Liepa

1. Oficialiai pradėta skelbti, kad lenkai puola lietuvių sargybas, besistengdami įsiveržti giliai į kraštą.

1. Švietimo ministerija išleido aplinkraštį, pagal kurį pradžios mokyklose pavedama mokyti pagal P. Kriaušaičio ir Rygiškių Jono lietuvių kalbos gramatiką.

4. Tarp Lietuvos ministro pirmininko Slezevičiaus ir Vokietijos vyriausybės įgaliotinio Dr. Zimmerle sudaryta sutartis dėl geležinkelio tinklo perdavimo Lietuvai.

6. Iš Kaišiadorių ir Radviliškų paleistas pirmas Lietuvos traukinys. Ta data laikoma nepriklausomos Lietuvos geležinkelio organizacijos pradžia.

6. Karo mokykla išleido pirmą karininkų laidą. 89 karininkai išleisti karininkais, 8 puskarininkiais.

10. Lietuvos vyriausybė įteikė santarvininkų kariuomenės vadui marš. Foche skundą, kur sakoma, kad lenkai sulaužė nustatytą tarp Lietuvos ir Lenkijos demarkacijos liniją.

10. Iš Kauno pradėjo eiti pirmas lietuvių personalo aptarnaujamas traukinys.

11. Vokiečių kariuomenė išvyko iš Kauno.

12. Ministrų Kabinetas paskelbė atsisaukimą į Lietuvos piliečius. Jame sakoma, kad "vokiečiai iš mūsų krašto jau išeina". Visuomenė raginama įrodyti, kad "Lietuva nereikalinga jokių globėjų" ir kad "Lietuva savomis pajėgomis įstengs palaikyti krašte tvarką ir teisėtumą". Atsisaukime pranešama, kad jau ruošiamas Steigiamojo Seimo rinkimų įstatymas.

12. Išleista pirmoji valstybės vidaus paskola 30 milijonų auksinių sumai iš 4 1/2%.

26. Į Kuršenus iš Latvijos įsiveržė pirmas bermontininkų būrys.

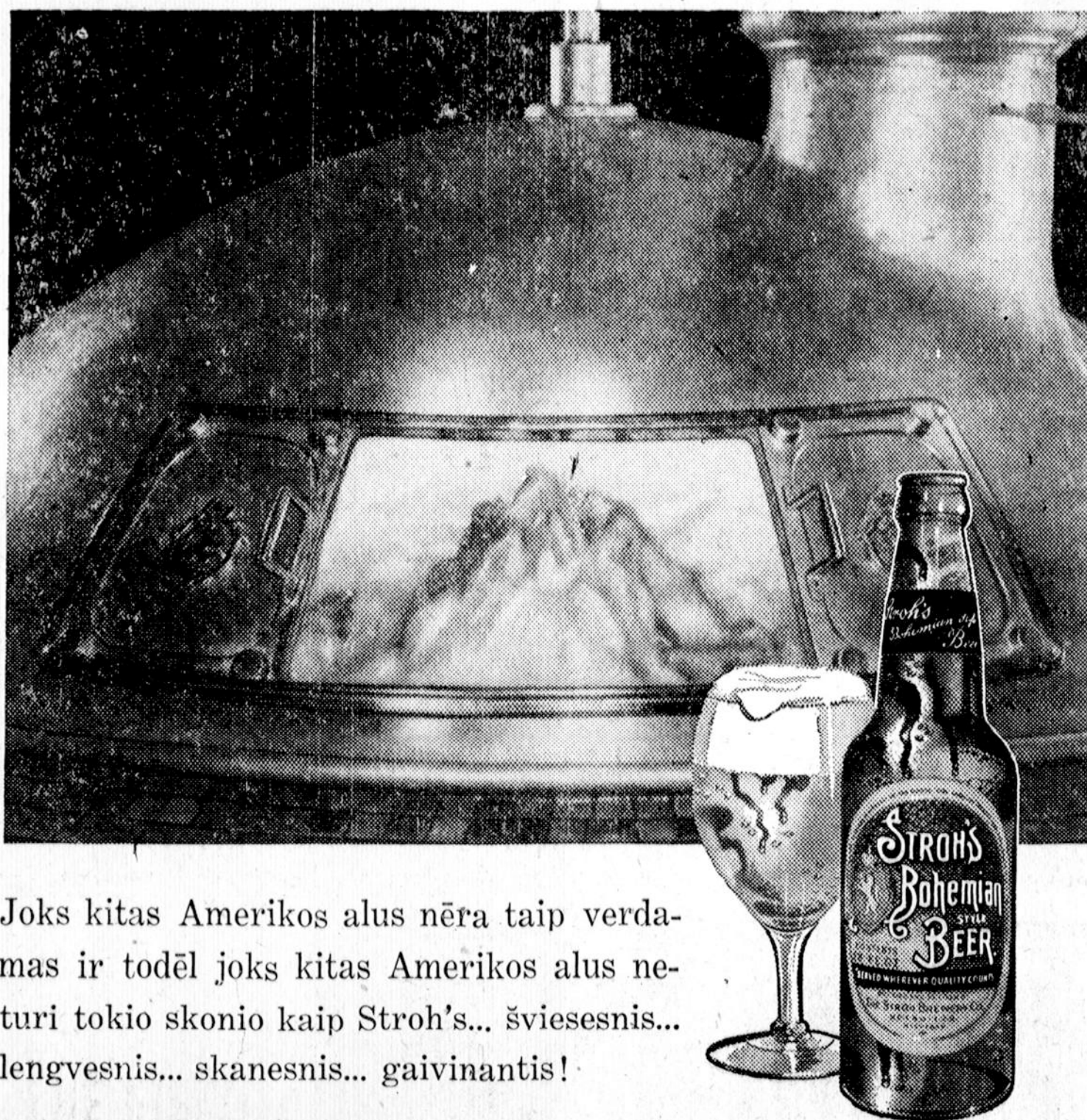
26. Vyriausybė išleido įsakymą, pagal kurį visi privatiniai miškai paimami valstybės apsaugon.

27. Lenkams sulaužius pirmąją demarkacijos liniją, santarvininkų kariuomenės vadas marš. Foche nustatė antrą demarkacijos liniją, lenkams užleisdamas Suvalkus ir platesnį (15-20 km.) Gardino-Daugavpilio geležinkelio barą. Lenkai ir šią liniją sulaužė, užimdami Punkską, Seinus, Daugus, Butrimonis, Stakliškes, Žiezmarius, Širvintus, Malėtus.

(Bus daugiau)

Stroh's alus yra skanesnis ir toks turi būti...

Tai Amerikos vienintėlis ugnim virtas alus... virtas prie 2000° kad duotų geriausį skonį iš geriausių medžiagų!

Joks kitas Amerikos alus nėra taip verdamas ir todėl joks kitas Amerikos alus neturi tokio skonio kaip Stroh's... šviesesnis... lengvesnis... skanesnis... gaivantis!

Dabar už vietines kainas

Jums patiks

Stroh's

Jis šviesesnis!

The Stroh Brewery Company, Detroit 26, Mich.